

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

20 Δεκεμβρίου 2023

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 7144

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 3506

Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τις παρεμβάσεις αγροτικής ανάπτυξης του Στρατηγικού Σχεδίου για την Κοινή Αγροτική Πολιτική 2023-2027 (ΣΣ ΚΑΠ).

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τον ν. 4914/2022 (Α' 61) σχετικά με τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2021-2027 και άλλες διατάξεις και ειδικότερα το άρθρο 41 και την παρ. 21 του άρθρου 63.

2. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2021, «για τον καθορισμό κανόνων σχετικά με τη στήριξη για τα Στρατηγικά Σχέδια που καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Εγγυήσεων και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και την κατάργηση των Κανονισμών (ΕΕ) 1305/2013 και (ΕΕ) 1307/2013» (L 435).

3. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2021, «για τη χρηματοδότηση, διαχείριση και παρακολούθηση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013» (L 435).

4. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων.

5. Τον «Δημοσιονομικό Κανονισμό», ήτοι τον Κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των Κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) αριθ. 283/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012.

6. Το π.δ. 77/2023 «Σύσταση Υπουργείου και μετονομασία Υπουργείων - Σύσταση, κατάργηση και μετονομασία Γενικών και Ειδικών Γραμματειών - Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων, θέσεων προσωπικού και εποπτευόμενων φορέων» (Α' 130), όπως τροποποιήθηκε με το π.δ. 82/2023 (Α' 139).

7. Το π.δ. 79/2023 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 131).

8. Το π.δ. 40/2021 «Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων και Γενικών Γραμματειών, σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών» (Α' 100).

9. Το π.δ. 97/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» (Α' 138).

10. Το άρθρο 90 του Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα (π.δ. 63/2005, Α' 98), το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την περ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133).

11. Την υπ' αρ. 3495/17-08-2023 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Διονύσιο Σταμενίτη» (Β' 5114).

12. Την υπό στοιχεία C (2022) 8270/21.11.2022 εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής σχετικά με την έγκριση του στρατηγικού σχεδίου της Ελλάδας για την ΚΓΠ 2023-2027 για ενωσιακή στήριξη που χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης.

13. Το γεγονός ότι από την παρούσα δεν προκαλείται πρόσθετη δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζει:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΤΙΤΛΟΣ Ι	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ
Άρθρο 1	Αντικείμενο
Άρθρο 2	Συμμόρφωση με το εφαρμοστέο δίκαιο - Οριζόντιες αρχές
Άρθρο 3	Μορφές επιχορηγήσεων
Άρθρο 4	Γενικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών
Άρθρο 5	Μη επιλέξιμες δαπάνες
Άρθρο 6	Περίοδος επιλεξιμότητας δαπανών
Άρθρο 7	Επιλεξιμότητα πράξεων βάσει γεωγραφικής θέσης
Άρθρο 8	Διατήρηση των πράξεων
ΤΙΤΛΟΣ ΙΙ	ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ
Άρθρο 9	Δαπάνες στη βάση του πραγματικού κόστους
Άρθρο 10	Δαπάνες για αμοιβές προσωπικού
Άρθρο 11	Δαπάνες μετακινήσεων
Άρθρο 12	Συνεισφορές σε είδος
Άρθρο 13	Αποσβέσεις
Άρθρο 14	Εδαφικές Εκτάσεις
Άρθρο 15	Εξοπλισμός και οχήματα
Άρθρο 16	Ιδιοπαραγωγές
Άρθρο 17	Άυλα πάγια στοιχεία
Άρθρο 18	Ενοίκια
Άρθρο 19	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας
Άρθρο 20	Κρατήσεις υπέρ τρίτων
Άρθρο 21	Χρηματοδοτική μίσθωση
Άρθρο 22	Προκαταβολές
Άρθρο 23	Χρηματοοικονομικά έξοδα, τραπεζικά έξοδα και άλλες επιβαρύνσεις του δικαιούχου
ΤΙΤΛΟΣ ΙΙΙ	ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΣΤΗ ΒΑΣΗ ΕΠΙΛΟΓΩΝ ΑΠΛΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ
Άρθρο 24	Προσδιορισμός επιλογών απλοποιημένου κόστους
Άρθρο 25	Γενικές αρχές εφαρμογής επιλογών απλοποιημένου κόστους
Άρθρο 26	Χρηματοδότηση με ενιαίο συντελεστή για έμμεσες δαπάνες σε επιχορηγήσεις
ΤΙΤΛΟΣ ΙV	ΔΑΠΑΝΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ, ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ, ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑ ΕΓΓΡΑΦΩΝ
Άρθρο 27	Δαπάνες συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών
Άρθρο 28	Τεχνική βοήθεια
Άρθρο 29	Τεκμηρίωση επιλέξιμων δαπανών και διαθεσιμότητα εγγράφων
ΤΙΤΛΟΣ V	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΜΕΣΑ
Άρθρο 30	Χρηματοδοτικά Μέσα
Άρθρο 31	Συνδυασμένη στήριξη
Άρθρο 32	Επιλεξιμότητα δαπανών
Άρθρο 33	Τόκοι και άλλα έσοδα που δημιουργούνται από τη στήριξη που παρέχει το ΕΓΤΑΑ σε χρηματοδοτικά μέσα
Άρθρο 34	Επαναχρησιμοποίηση πόρων
ΤΙΤΛΟΣ VI	ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
Άρθρο 35	Έναρξη ισχύος

ΤΙΤΛΟΣ Ι

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

Άρθρο 1

Αντικείμενο

1. Στην παρούσα απόφαση προσδιορίζονται οι γενικοί κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών των πράξεων που εντάσσονται στο ΣΣ ΚΑΠ, συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και αφορούν στις παρεμβάσεις αγροτικής ανάπτυξης του ΣΣ ΚΑΠ του Κεφαλαίου IV του Τίτλου III του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 ΣΣ ΚΑΠ εξαιρουμένων των παρεμβάσεων που συνδέονται με έκταση ή αριθμό ζώων. Οι κανόνες απορρέουν από:

- Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/2115 (εφεξής «Κανονισμός ΣΣ ΚΑΠ»),

- τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/2116 (εφεξής «Οριζόντιος Κανονισμός ΚΑΠ»),

- τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 (Κανονισμός κοινών διατάξεων εφεξής «Κανονισμός»),

ενώ συμπληρώνονται με εθνικούς κανόνες, όπου κρίνεται απαραίτητο.

2. Η ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ ή οι Ενδιάμεσοι Φορείς δύνανται να εξειδικεύουν τους γενικούς κανόνες επιλεξιμότητας και να προσδιορίζουν τις κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών στο θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης των παρεμβάσεων, ανάλογα με το είδος των παρεμβάσεων που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν, τον τρόπο υλοποίησης τους, τον διαθέσιμο προϋπολογισμό της πρόσκλησης και τους στόχους της παρέμβασης.

3. Οι κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών πρέπει να τηρούνται από όλους τους φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση και τον έλεγχο των παρεμβάσεων και στην υλοποίηση των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ανάλογα με το είδος των παρεμβάσεων και σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης των παρεμβάσεων.

Η ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ ή οι Ενδιάμεσοι Φορείς διασφαλίζουν ότι οι δικαιούχοι είναι ενήμεροι σχετικά με τους κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών των παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ.

Άρθρο 2

Συμμόρφωση με το εφαρμοστέο δίκαιο - Οριζόντιες αρχές

1. Οι πράξεις και οι δαπάνες που πραγματοποιούνται για την υλοποίησή τους και στηρίζονται από το ΕΓΤΑΑ πρέπει να συμμορφώνονται με το ενωσιακό δίκαιο και το σχετικό με την εφαρμογή του εθνικό δίκαιο («εφαρμοστέο δίκαιο»), όπως οι κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις, οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις και του ανταγωνισμού, οι περιβαλλοντικές απαιτήσεις και οι κανόνες που εφαρμόζονται στο πλαίσιο της κοινής αγροτικής πολιτικής.

2. Οι πράξεις πρέπει να επιλέγονται και να υλοποιούνται με τρόπο που διασφαλίζει τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και τη συμμόρφωση με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την προστασία και προαγωγή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, την αποτροπή κάθε διάκρισης λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, την εξασφάλιση της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία.

3. Οι δαπάνες είναι επιλέξιμες εφόσον είναι νόμιμες και κανονικές και επιπλέον ικανοποιούν την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, δηλαδή έχουν πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τις αρχές της αποδοτικότητας, της αποτελεσματικότητας και της αποφυγής της διπλής χρηματοδότησης.

4. Μη συμμόρφωση της πράξης με το εφαρμοστέο δίκαιο, συμπεριλαμβανομένης της παρούσας απόφασης, συνεπάγεται δημοσιονομική διόρθωση ή/και ανάκτηση των καταβληθέντων ποσών. Οι δαπάνες που τεκμηριωμένα κρίνονται ως μη επιλέξιμες και διορθώνονται δεν μπορούν να αντικατασταθούν από άλλες επιλέξιμες δαπάνες του δικαιούχου στο πλαίσιο της πράξης.

5. Όταν οι πράξεις έχουν ξεκινήσει πριν από την υποβολή αίτησης για παροχή στήριξης στην ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ ή τον Ενδιάμεσο Φορέα, τηρείται το εφαρμοστέο δίκαιο.

Άρθρο 3

Μορφές επιχορηγήσεων

1. Με την επιφύλαξη των άρθρων 70, 71, 72 και 75 του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ, οι επιχορηγήσεις των παρεμβάσεων αγροτικής ανάπτυξης του ΣΣ ΚΑΠ, μπορούν να λαμβάνουν οποιαδήποτε από τις ακόλουθες μορφές:

α) Επιστροφή επιλέξιμων δαπανών που έχουν όντως πραγματοποιηθεί από τον δικαιούχο,

β) μοναδιαίες δαπάνες,

γ) κατ' αποκοπή ποσά,

δ) χρηματοδότηση με ενιαίο συντελεστή.

2. Οι τρόποι με τους οποίους καθορίζονται τα ποσά για τις μορφές επιχορηγήσεων που αναφέρονται στην παρ. 1 στοιχεία β), γ) και δ), περιγράφονται στο άρθρο 24 παρ. 2.

3. Επιχορηγήσεις πλήρως ή εν μέρει επιστρεπτέες μπορούν να παρέχονται στους δικαιούχους υπό όρους, όπως ορίζεται στο θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης των παρεμβάσεων και σύμφωνα με τους ακόλουθους όρους:

α) Οι επιστροφές από τον δικαιούχο πραγματοποιούνται υπό τους όρους που έχουν συμφωνηθεί από τη ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ ή τον Ενδιάμεσο Φορέα και τον δικαιούχο,

β) επαναχρησιμοποιούνται πόροι που έχουν επιστραφεί από τον δικαιούχο για τον ίδιο ειδικό στόχο του ΣΣ ΚΑΠ έως την 31η Δεκεμβρίου 2029 υπό μορφή επιχορηγήσεων υπό όρους, υπό μορφή χρηματοδοτικού μέσου ή υπό άλλη μορφή στήριξης· τα ποσά που επιστρέφονται και οι πληροφορίες σχετικά με την επαναχρησιμοποίησή τους περιλαμβάνονται στην τελική ετήσια έκθεση επιδόσεων,

γ) λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα για να διασφαλιστεί ότι οι πόροι τηρούνται σε χωριστούς λογαριασμούς ή βάσει κατάλληλων λογιστικών κωδικών,

δ) οι πόροι της Ένωσης που επιστρέφονται από τους δικαιούχους οποτεδήποτε, αλλά δεν επαναχρησιμοποιούνται έως την 31η Δεκεμβρίου 2029, επιστρέφονται στον προϋπολογισμό της Ένωσης σύμφωνα με το άρθρο 34 του Οριζόντιου Κανονισμού ΚΑΠ.

Άρθρο 4

Γενικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών

1. Οι δαπάνες της πράξης που έχει επιλεγεί για χρηματοδότηση από την ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ ή τον Ενδιάμεσο Φορέα, σύμφωνα με τη μεθοδολογία και τα κριτήρια για τα οποία

έχει λάβει γνωμοδότηση από την Επιτροπή Παρακολούθησης του ΣΣ ΚΑΠ, είναι επιλέξιμες για στήριξη από το ΕΓΤΑΑ με την επιφύλαξη των όρων της παρούσας απόφασης καθώς και του θεσμικού πλαισίου υλοποίησης των παρεμβάσεων.

2. Μετά τη διαβούλευση με την επιτροπή παρακολούθησης η ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ ή ο Ενδιάμεσος Φορέας καθορίζουν τα κριτήρια επιλογής που αφορούν τα ακόλουθα είδη παρέμβασης: επενδύσεις, εγκατάσταση γεωργών νεαρής ηλικίας και νέων γεωργών και εκκίνηση αγροτικών επιχειρήσεων, συνεργασία, ανταλλαγή γνώσεων και διάδοση πληροφοριών. Τα εν λόγω κριτήρια επιλογής αποσκοπούν στην εξασφάλιση της ίσης μεταχείρισης των αιτούντων, στην καλύτερη χρήση των οικονομικών πόρων και στη στοχοθέτηση της στήριξης σύμφωνα με τον σκοπό των παρεμβάσεων. Δύνатаι να αποφασιστεί να μην εφαρμοστούν κριτήρια επιλογής για επενδυτικές παρεμβάσεις που στοχεύουν σαφώς σε περιβαλλοντικούς σκοπούς ή πραγματοποιούνται σε σχέση με δραστηριότητες αποκατάστασης.

3. Κατά παρέκκλιση από την παρ. 2 μπορεί να καθορίζεται διαφορετική μέθοδος επιλογής σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις μετά από διαβούλευση με την επιτροπή παρακολούθησης.

4. Η ευθύνη της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ ή των Ενδιάμεσων Φορέων που ορίζεται στην παρ. 2 δεν θίγει τα καθήκοντα των ομάδων τοπικής δράσης που αναφέρονται στο άρθρο 33 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060. Κατά παρέκκλιση των παρ. 1 και 2, στο πλαίσιο της τοπικής ανάπτυξης με την πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων (LEADER/ΤΑΠΤΟΚ) τα κριτήρια και η μεθοδολογία επιλογής καθορίζονται από τις Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ).

5. Οι παρ. 1 και 2 δεν εφαρμόζονται όταν παρέχεται στήριξη υπό μορφή χρηματοδοτικών μέσων.

6. Δύνатаι να αποφασιστεί να μην εφαρμοστούν τα κριτήρια επιλογής που αναφέρονται στην παρ. 2 για πράξεις που έχουν πιστοποιηθεί με «Σφραγίδα Αριστείας» στο πλαίσιο του «Ορίζων 2020», που θεσπίστηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, στο πλαίσιο του «Ορίζων Ευρώπη» ή στο πλαίσιο του Προγράμματος για το Περιβάλλον και της Δράσης για το Κλίμα (LIFE), που θεσπίστηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/783 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, υπό τον όρο ότι οι εν λόγω πράξεις είναι σύμφωνες με το ΣΣ ΚΑΠ.

7. Στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ, μια πράξη μπορεί να λάβει διάφορες μορφές στήριξης από το ΣΣ ΚΑΠ και από άλλα ταμεία όπως αναφέρονται στο άρθρο 1 παρ. 1 του Κανονισμού, ή από άλλα μέσα της Ένωσης μόνον εάν το συνολικό ποσό της σωρευμένης ενίσχυσης που χορηγείται στο πλαίσιο των διαφόρων μορφών στήριξης δεν υπερβαίνει τη μέγιστη ένταση ενίσχυσης ή το ποσό ενίσχυσης που ισχύει για το εν λόγω είδος παρέμβασης που αναφέρεται στον τίτλο ΙΙΙ του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ. Στις περιπτώσεις αυτές, δεν δηλώνονται οι ίδιες δαπάνες στην Επιτροπή για στήριξη:

α) Από άλλο ταμείο όπως αναφέρεται στο άρθρο 1 παρ. 1 του Κανονισμού ή από άλλο μέσο της Ένωσης ή
β) από το ίδιο ΣΣ ΚΑΠ.

Το ποσό των δαπανών που εγγράφονται σε δήλωση δαπανών δύναται να υπολογίζεται κατ' αναλογία, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης των παρεμβάσεων.

8. Οι δαπάνες για τη στήριξη της μετεγκατάστασης μέρους ή του συνόλου επιχειρηματικής δραστηριότητας δεν είναι επιλέξιμες για συνεισφορά από το ΕΓΤΑΑ. Αν μια συνεισφορά από το ΕΓΤΑΑ συνιστά κρατική ενίσχυση, η ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ ή ο Ενδιάμεσος Φορέας διασφαλίζει ότι η εν λόγω συνεισφορά δεν στηρίζει τη μετεγκατάσταση σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 16 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014.

9. Οι δαπάνες για την υλοποίηση μιας πράξης δύνανται να καλύπτουν όλα τα στάδια εκτέλεσής της, από τον εκ των προτέρων προγραμματισμό έως την ολοκλήρωση της πράξης και τις σχετικές δραστηριότητες προβολής, διαφάνειας και επικοινωνίας. Οι επιλέξιμες δαπάνες μιας πράξης δύνανται να περιορίζονται στο θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης των παρεμβάσεων.

10. Οι όροι υλοποίησης της πράξης όπως ορίζονται στην απόφαση ένταξης είναι ουσιώδεις και οποιαδήποτε μονομερής αλλαγή από τον δικαιούχο, χωρίς προηγούμενη έγκριση από την ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ ή τον Ενδιάμεσο Φορέα που λειτουργεί υπό την ευθύνη της, συνιστά βásiμη αιτία δημοσιονομικών διορθώσεων ή/και διακοπής χρηματοδότησης της πράξης. Οι πληρωμές που πραγματοποιούνται συνεπεία αυτής της αλλαγής δεν είναι επιλέξιμες μέχρι την αναγνώρισή τους από την ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ ή τον Ενδιάμεσο Φορέα. Υποτροπή του δικαιούχου συνιστά βásiμη αιτία ανάκλησης της απόφασης ένταξης της πράξης και μετακύληση σε αυτόν των δημοσιονομικών επιπτώσεων.

Άρθρο 5

Μη επιλέξιμες δαπάνες

1. Οι ακόλουθες δαπάνες δεν είναι επιλέξιμες για συνεισφορά από το ΕΓΤΑΑ, σύμφωνα με το άρθρο 73 του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ:

- α) Αγορά δικαιωμάτων γεωργικής παραγωγής,
- β) αγορά δικαιωμάτων ενίσχυσης,
- γ) αγορά γης για ποσό που υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό (10 %) των συνολικών επιλέξιμων δαπανών για την οικεία πράξη, με εξαίρεση την αγορά γης για διατήρηση του περιβάλλοντος και προστασία εδάφους πλούσιου σε άνθρακα ή την αγορά γης από γεωργούς νεαράς ηλικίας με χρηματοοικονομικά μέσα. Στην περίπτωση της χρήσης χρηματοοικονομικών μέσων, το εν λόγω ανώτατο όριο εφαρμόζεται στην επιλέξιμη δημόσια δαπάνη που καταβάλλεται στον τελικό αποδέκτη ή, στην περίπτωση εγγυήσεων, στο ποσό του υποκείμενου δανείου,
- δ) αγορά ζώων και αγορά μονοετών φυτών και φύτευσή τους, για σκοπούς εκτός από:
 - δα) Την αποκατάσταση του γεωργικού ή δασικού δυναμικού ύστερα από φυσικές καταστροφές, δυσμενή κλιματικά φαινόμενα ή καταστροφικά φαινόμενα,
 - δβ) την προστασία του ζωικού κεφαλαίου από μεγάλους θηρευτές ή τη χρήση ζώων που αντικαθιστούν μηχανήματα στη δασοκομία,
 - δγ) την εκτροφή απειλούμενων φυλών όπως ορίζονται στο σημείο 24 του άρθρου 2 του Κανονισμού

(ΕΕ) 2016/1012 (L171/66), βάσει των δεσμεύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 70 του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ, ή

δδ) τη διατήρηση φυτικών ποικιλιών που απειλούνται από γενετική διάβρωση βάσει των δεσμεύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 70 του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ,

ε) τόκοι χρέους, εκτός επιχορηγήσεων που δίνονται υπό τη μορφή επιδότησης επιτοκίου ή επιδότησης προμηθειών εγγύησης,

στ) επενδύσεις σε μεγάλης κλίμακας υποδομές, όπως καθορίζονται στο ΣΣ ΚΑΠ, οι οποίες δεν αποτελούν μέρος των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων που ορίζονται στο άρθρο 32 του Κανονισμού, εκτός από τις δράσεις πρόληψης για την ευρωζωνικότητα και την προστασία από πλημμύρες ή την παράκτια προστασία, οι οποίες αποσκοπούν στη μείωση των συνεπειών πιθανών φυσικών καταστροφών, δυσμενών κλιματικών φαινομένων ή καταστροφικών φαινομένων,

ζ) επενδύσεις στη δάσωση που δεν συνάδουν με τους περιβαλλοντικούς και κλιματικούς στόχους σύμφωνα με τις αρχές της βιώσιμης διαχείρισης των δασών, όπως περιγράφονται στις πανευρωπαϊκές κατευθυντήριες γραμμές για τη δάσωση και την αναδάσωση.

2. Οι περ. α), β), δ) και στ) της παρ. 1 δεν ισχύουν όταν η στήριξη παρέχεται μέσω χρηματοοικονομικών μέσων.

3. Στο πλαίσιο έργων που υλοποιούνται μέσω δημοσίων συμβάσεων δεν είναι επιλέξιμες για συνεισφορά από το ΕΓΤΑΑ οι δαπάνες που αφορούν: αποζημίωση θετικών ζημιών στην περίπτωση που ο Κύριος του έργου καταστεί υπερέμερος ως προς την εκπλήρωση των συμβατικών του υποχρεώσεων, πριμ στον ανάδοχο, πρωτόκολλα βλαβών που δεν οφείλονται σε ανωτέρα βία, αποζημίωση λόγω διάλυσης σύμβασης ή λόγω ματαίωσης διάλυσης σύμβασης, δικαστικές δαπάνες για επίλυση διαφορών.

Άρθρο 6

Περίοδος επιλεξιμότητας δαπανών

1. Στο πλαίσιο του ΣΣ ΚΑΠ, επιλέξιμες είναι οι δαπάνες για συνεισφορά από το ΕΓΤΑΑ από την ημερομηνία υποβολής του ΣΣ ΚΑΠ, αλλά όχι πριν από την 1η Ιανουαρίου 2023.

2. Οι δαπάνες που καθίστανται επιλέξιμες λόγω τροποποίησης του ΣΣ ΚΑΠ είναι επιλέξιμες για συνεισφορά από το ΕΓΤΑΑ από την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος τροποποίησης στην Επιτροπή ή από την ημερομηνία κοινοποίησης της τροποποίησης που αναφέρεται στην παρ. 9 του άρθρου 119 του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ.

Κατά παρέκκλιση από το πρώτο εδάφιο της παρούσας και από το δεύτερο εδάφιο της παρ. 3, το ΣΣ ΚΑΠ μπορεί να προβλέπει ότι, σε περίπτωση έκτακτων μέτρων λόγω φυσικών καταστροφών, καταστροφικών φαινομένων ή δυσμενών κλιματικών συνθηκών ή σημαντικής και ξαφνικής μεταβολής των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών της επικράτειας ή της περιφέρειας, η επιλεξιμότητα των δαπανών που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΑΑ και σχετίζονται με τροποποιήσεις του ΣΣ ΚΑΠ μπορεί να αρχίσει από την ημερομηνία του συμβάντος.

3. Οι δαπάνες είναι επιλέξιμες για συνεισφορά από το ΕΓΤΑΑ εάν έχουν πραγματοποιηθεί από τον δικαιούχο και έχουν καταβληθεί μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2029.

Επιπλέον, οι δαπάνες είναι επιλέξιμες για συνεισφορά από το ΕΓΤΑΑ, μόνο εφόσον η σχετική ενίσχυση καταβληθεί πράγματι από τον Οργανισμό Πληρωμών έως την 31η Δεκεμβρίου 2029.

Η ημερομηνία έναρξης της επιλεξιμότητας των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν από τον δικαιούχο καθορίζεται στο θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης των παρεμβάσεων και δεν μπορεί να είναι πριν από την 1η Ιανουαρίου 2023.

Δεν είναι επιλέξιμες για τη χορήγηση στήριξης, οι πράξεις που έχουν ολοκληρώσει το φυσικό αντικείμενό τους ή έχουν εκτελεστεί πλήρως, πριν υποβληθεί στην ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ ή στον Ενδιάμεσο Φορέα η αίτηση για παροχή στήριξης, ανεξάρτητα από το εάν έχουν πραγματοποιηθεί όλες οι σχετικές πληρωμές.

Ειδικώς οι πράξεις που σχετίζονται με την πρώιμη διατήρηση φυτωρίων και τη διατήρηση φυτειών νεαρών φυτών, σύμφωνα με τις αρχές της βιώσιμης διαχείρισης των δασών, και επιδιώκουν έναν ή περισσότερους από τους ειδικούς στόχους που ορίζονται στις περ. δ), ε) και στ) της παρ. 1 του άρθρου 6 του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ, όπως ορίζονται από το κράτος μέλος, μπορούν να είναι επιλέξιμες για στήριξη ακόμη και σε περίπτωση που έχουν ολοκληρώσει το φυσικό αντικείμενό τους πριν από την υποβολή της αίτησης για παροχή στήριξης στην ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ ή στον Ενδιάμεσο Φορέα.

Άρθρο 7

Επιλεξιμότητα πράξεων βάσει γεωγραφικής θέσης

1. Για το ΕΓΤΑΑ, οι δαπάνες που σχετίζονται με πράξεις οι οποίες καλύπτουν περισσότερες από μία κατηγορία περιφέρειας κατανέμονται κατ' αναλογία στις σχετικές κατηγορίες περιφέρειας.

2. Το σύνολο ή μέρος της πράξης μπορεί να εκτελείται εκτός του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους, μεταξύ άλλων και εκτός της Ένωσης, υπό τον όρο ότι η πράξη συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του ΣΣ ΚΑΠ.

Άρθρο 8

Διατήρηση των πράξεων

1. Η συνεισφορά από το ΕΓΤΑΑ, σε πράξη που περιλαμβάνει επενδύσεις σε υποδομές ή παραγωγικές επενδύσεις, επιστρέφεται, εάν, εντός 5 ετών από την τελική πληρωμή στον δικαιούχο ή εντός της προθεσμίας που ορίζεται στους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, κατά περίπτωση, η εν λόγω πράξη υπόκειται σε οποιοδήποτε από τα ακόλουθα:

(α) Παύση ή μεταφορά παραγωγικής δραστηριότητας εκτός της περιφέρειας επιπέδου NUTS 2 στην οποία έλαβε στήριξη,

(β) αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος ενός στοιχείου υποδομής η οποία παρέχει σε εταιρεία ή δημόσιο φορέα αδικαιολόγητο πλεονέκτημα,

(γ) ουσιαστική μεταβολή που επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή τους όρους υλοποίησης η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει σε υπονόμευση των αρχικών στόχων της.

2. Το οριζόμενο στην παρ. 1 χρονικό περιθώριο μειώνεται στα 3 έτη, όταν πρόκειται για περιπτώσεις διατή-

ρησης επενδύσεων ή θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν από ΜΜΕ.

3. Η επιστροφή ποσών λόγω μη συμμόρφωσης προς το παρόν άρθρο πραγματοποιείται κατ' αναλογία προς την περίοδο μη συμμόρφωσης.

4. Οι παρ. 1 έως 3 δεν εφαρμόζονται σε συνεισφορές σε ή από χρηματοδοτικά μέσα ή σε οποιαδήποτε πράξη επιφέρει παύση παραγωγικής δραστηριότητας εξαιτίας μη δόλιας πτώχευσης.

ΤΙΤΛΟΣ II

ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Άρθρο 9

Δαπάνες στη βάση του πραγματικού κόστους

1. Ως πραγματικές νοούνται οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί για την υλοποίηση πράξης έχουν εξοφληθεί και τεκμηριώνονται από τιμολόγια (ή έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας) και αποδεικτικά της καταβολής των σχετικών ποσών, καθώς και από τα λογιστικά αρχεία του.

Ως «έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας» νοείται κάθε έγγραφο το οποίο υποβάλλει ο δικαιούχος και το οποίο αποδεικνύει ότι η λογιστική εγγραφή αποτελεί πιστή και ανόθευτη εικόνα των εργασιών που εκτελέστηκαν, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4308/2014 «Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις» (Α' 251) και των αποφάσεων της Φορολογικής Διοίκησης που εξειδικεύουν τις διατάξεις του, καθώς και τις αποδεκτές λογιστικές πρακτικές.

2. Οι πραγματικές δαπάνες πρέπει να είναι εύλογες, τεκμηριωμένες και σύμφωνες με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

3. Δύνатаι η πραγματική δαπάνη η οποία αντιστοιχεί σε περισσότερες από μία πράξεις/δραστηριότητες να επιμερίζεται στη βάση αντικειμενικής μεθόδου κατανομής η οποία διασφαλίζει τη μη διπλή χρηματοδότηση της ίδιας δαπάνης και την αποζημίωσή της μέχρι το 100% αυτής.

4. Οι πληρωμές των πραγματικών δαπανών πρέπει να αποδεικνύονται μέσω της κίνησης του διακριτού τραπεζικού λογαριασμού, εκτός εάν προσδιορίζεται διαφορετικά στο θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης των παρεμβάσεων.

Άρθρο 10

Δαπάνες για αμοιβές προσωπικού

1. Ως άμεσες δαπάνες προσωπικού ορίζονται οι δαπάνες του δικαιούχου για αμοιβές των φυσικών προσώπων που συνδέονται με τον δικαιούχο με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ή απόφασης διορισμού και συμμετέχουν στην προετοιμασία, τη διοίκηση/διαχείριση και την υλοποίηση της πράξης.

2. Στις περιπτώσεις πράξεων που δεν υλοποιούνται αποκλειστικά μέσω δημόσιας σύμβασης, οι άμεσες δαπάνες για αμοιβές προσωπικού του δικαιούχου, που πιστοποιούνται βάσει κατάλληλων δικαιολογητικών εγγράφων τα οποία καθιστούν εφικτή την εξακρίβωση του χρόνου απασχόλησης του προσωπικού στην πράξη για την εκτέλεση των ενεργειών που περιλαμβάνει και του κόστους του δικαιούχου για τον χρόνο αυτό, αντιστοι-

χούν σε παραδοτέα της πράξης αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες εάν πληρούν τους ακόλουθους όρους:

α) Το τακτικό προσωπικό του δικαιούχου που απασχολείται στην πράξη συνδέεται με τον δικαιούχο με σχέση εξαρτημένης εργασίας (σύμβαση εργασίας πλήρους ή μερικής απασχόλησης αορίστου χρόνου, σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου). Το προσωπικό που συμμετέχει στην πράξη, οι ενέργειες που αναλαμβάνει και τα παραδοτέα στα οποία συμμετέχει και ο χρόνος απασχόλησής του στην πράξη σε σχέση με τις ενέργειες και τα παραδοτέα αυτής καθορίζονται με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του δικαιούχου.

β) Στις περιπτώσεις φορέων του δημοσίου τομέα, το τακτικό προσωπικό του δικαιούχου που μισθοδοτείται από τον τακτικό προϋπολογισμό απασχολείται στην πράξη για την εκτέλεση δραστηριοτήτων τις οποίες ο δικαιούχος φορέας δεν θα εκτελούσε εάν δεν είχε αναληφθεί η υλοποίηση της πράξης. Το προσωπικό που συμμετέχει στην πράξη, οι ενέργειες που αναλαμβάνει και τα παραδοτέα στα οποία συμμετέχει και ο χρόνος απασχόλησής του σε αυτή σε σχέση με τις ενέργειες και τα παραδοτέα της πράξης, καθορίζονται με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του δικαιούχου.

γ) Τυχόν έκτακτο προσωπικό που απαιτείται για την υλοποίηση της πράξης απασχολείται από τον δικαιούχο στη βάση σύμβασης εργασίας ορισμένου χρόνου (πλήρους ή μερικής απασχόλησης). Στη σύμβαση προσδιορίζεται το αντικείμενο, ο χρόνος και η αμοιβή της απασχόλησης σε σχέση με τις ενέργειες και τα παραδοτέα της πράξης.

δ) Διασφαλίζεται τεκμηριωμένα η μη διπλή χρηματοδότηση των δαπανών από κάθε άλλη πηγή χρηματοδότησης.

ε) Στο προσωπικό του δικαιούχου που προσδιορίζεται σύμφωνα με τα στοιχεία α) έως και γ), δύναται να περιλαμβάνονται και τα μέλη συνεταιρισμών εργαζομένων σύμφωνα με τα οριζόμενα στον ν. 4430/2016, υπό την προϋπόθεση ότι το σύστημα αμοιβών και οι όροι εργασίας των μελών του συνεταιρισμού που καθορίζεται από το καταστατικό τους ή από ειδικές ρυθμίσεις εγκεκριμένες από τη Γενική Συνέλευση, σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ. 6.α του ιδίου νόμου, προσομοιάζει με αυτά της εξαρτημένης εργασίας και έχουν προσδιοριστεί ανεξάρτητα από την πράξη.

3. Φυσικά πρόσωπα που συμβάλλονται με τον δικαιούχο με σύμβαση μίσθωσης έργου εντάσσονται στις άμεσες δαπάνες προσωπικού του δικαιούχου για το χρονικό διάστημα της υλοποίησης της σύμβασης, υπό τις παρακάτω προϋποθέσεις:

α) Στη σύμβαση προσδιορίζεται το συγκεκριμένο έργο που θα εκτελεστεί προσδιοριζόμενο σε σχέση με την πράξη, ο χρόνος εκτέλεσης και παράδοσής του, το συνολικό ποσό της αμοιβής του αντισυμβαλλόμενου φυσικού προσώπου, ο τόπος εκτέλεσης του έργου, καθώς και ότι το έργο συνδέεται αποκλειστικά με τις ανάγκες της πράξης για την οποία συνάπτεται.

β) Το φυσικό πρόσωπο εργάζεται υπό τις οδηγίες του δικαιούχου στις εγκαταστάσεις του δικαιούχου ή/και στον τόπο εκτέλεσης του έργου, αν είναι διαφορετικός.

Η διάρκεια της σύμβασης δύναται να συμπίπτει ή να είναι μικρότερη από τη διάρκεια της πράξης και πάντως εντός του χρονοδιαγράμματος της πράξης.

γ) Το αποτέλεσμα της εργασίας ανήκει στον δικαιούχο.

δ) Η αμοιβή του φυσικού προσώπου, καθορίζεται με βάση τις χρονικές απαιτήσεις για την ολοκλήρωση του παρεχόμενου έργου και δεν είναι σημαντικά διαφορετική από αυτή που έχει ο δικαιούχος για το προσωπικό του το οποίο εκτελεί παρόμοια καθήκοντα ή αν δεν έχει τέτοιο προσωπικό, από αυτή που απαντάται στην αγορά για παρόμοια απασχόληση, προσόντα και εμπειρία. Η αμοιβή του φυσικού προσώπου πρέπει να συνδέεται άρρηκτα με τα στάδια υλοποίησης του έργου του. Ρήτρα καταβολής της αμοιβής τμηματικά κατά μήνα ή άλλο χρονικό όριο χωρίς συνάρτηση με την πρόοδο ή/και τα παραδοτέα του έργου του είναι μη επιλέξιμη.

ε) Το αντικείμενο της σύμβασης δεν καλύπτει πάγιες και διαρκείς ανάγκες του δικαιούχου. Απασχόληση του φυσικού προσώπου σε αντικείμενο άσχετο με εκείνο που περιγράφεται στη σύμβαση καθιστά τις δαπάνες της σύμβασης μη επιλέξιμες στο σύνολό τους.

4. Φυσικά πρόσωπα (ερευνητές, προπτυχιακοί ή μεταπτυχιακοί φοιτητές, υποψήφιοι διδάκτορες) που συμμετέχουν στην υλοποίηση της πράξης στη βάση σύμβασης ή απόφασης του αρμόδιου οργάνου, η οποία προβλέπει τη χορήγηση υποτροφίας ως αντάλλαγμα για την απασχόληση του φυσικού προσώπου στην πράξη, εντάσσονται στις δαπάνες προσωπικού του δικαιούχου, εφόσον η χορήγηση της υποτροφίας γίνεται σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου και η σύμβαση, ή η σχετική απόφαση, προσδιορίζει επαρκώς το αντικείμενο της συμμετοχής του φυσικού προσώπου στο έργο, τον χρόνο απασχόλησης και ιδίως τις ώρες απασχόλησης, εάν προβλέπεται ωριαία αποζημίωση, το ποσό της υποτροφίας και τον τρόπο καταβολής του, καθώς και τον τόπο εκτέλεσης του έργου του. Σπουδαστές που λαμβάνουν υποτροφία, από οποιοδήποτε πηγή, με σκοπό την οικονομική ενίσχυσή τους για τη συνέχιση/ολοκλήρωση των σπουδών τους ή τη βράβειυσή τους λόγω εξαιρετικών επιδόσεων δεν εντάσσονται στο προσωπικό του δικαιούχου.

5. Φυσικά πρόσωπα που συμμετέχουν στην υλοποίηση της πράξης ως υπεργολάβοι (π.χ. συμβάσεις παροχής υπηρεσιών) δεν θεωρούνται προσωπικό του δικαιούχου.

6. Οι δαπάνες για αμοιβές προσωπικού του δικαιούχου, το οποίο απασχολείται για την προετοιμασία ή και διαχείριση/διοίκηση πράξεων οι οποίες υλοποιούνται αποκλειστικά μέσω δημοσίων συμβάσεων, δεν είναι επιλέξιμες, εκτός από τις περιπτώσεις πράξεων με μεγάλο πλήθος τέτοιων έργων ή πράξεων με σύνθετο τεχνικό αντικείμενο, το οποίο ξεπερνά τις συνήθεις δραστηριότητες του δικαιούχου.

7. α) Η επιλογή τυχόν έκτακτου προσωπικού για τις ανάγκες της πράξης με οποιαδήποτε σχέση (σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου, σύμβαση μίσθωσης έργου, χορήγηση υποτροφίας), πραγματοποιείται τηρώντας την ισχύουσα νομοθεσία και τις γενικές αρχές της ΣΛΑΕ και ειδικά την αρχή της ίσης μεταχείρισης, της μη διάκρισης, της ισότητας των φύλων και της διαφάνειας.

Ειδικά για τις περιπτώσεις συμβάσεων μίσθωσης έργου δημοσιεύεται πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες στην ιστοσελίδα του δικαιούχου με αναφορά στα επαγγελματικά προσόντα που υπαγορεύονται από τη φύση και το σκοπό του προς υλοποίηση έργου.

β) Σε πράξεις έρευνας και καινοτομίας, το ακαδημαϊκό/ερευνητικό προσωπικό των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και των ερευνητικών κέντρων, το οποίο δεν αποτελεί προσωπικό του δικαιούχου και η συμμετοχή του στην πράξη αξιολογείται στο πλαίσιο της διαδικασίας επιλογής για τη χρηματοδότηση της πράξης από το ΣΣ ΚΑΠ, συμμετέχει σε αυτή χωρίς άλλη διαδικασία επιλογής.

8. Οι άμεσες δαπάνες τακτικού ή/και έκτακτου προσωπικού είναι επιλέξιμες εάν είναι σύμφωνες με τη συνήθη πρακτική αμοιβών του δικαιούχου για τα σχετικά κάθε φορά καθήκοντα ή με το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις εργασίας ή επίσημα στατιστικά στοιχεία που αφορούν στην επαγγελματική ιδιότητα για ανάλογη θέση και εμπειρία και μέχρι του ποσού που τυχόν προσδιορίζεται στο θεσμικό πλαίσιο ή στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ ή του Ενδιάμεσου Φορέα.

9. Για τον προσδιορισμό των άμεσων δαπανών προσωπικού, η ωριαία αμοιβή μπορεί να υπολογίζεται με έναν από τους ακόλουθους τρόπους:

α) Διαιρώντας το πλέον πρόσφατο τεκμηριωμένο ετήσιο μικτό κόστος απασχόλησης με 1.720 ώρες για τα άτομα που εργάζονται με καθεστώς πλήρους απασχόλησης ή κατ'αντίστοιχη αναλογία των 1.720 ωρών για τα άτομα που εργάζονται με καθεστώς μερικής απασχόλησης,

β) διαιρώντας το πλέον πρόσφατο τεκμηριωμένο μηνιαίο μικτό κόστος απασχόλησης με τον μέσο μηνιαίο χρόνο εργασίας του συγκεκριμένου προσώπου, σύμφωνα με τους ισχύοντες εθνικούς κανόνες στους οποίους παραπέμπει η σύμβαση απασχόλησης ή εργασίας ή η απόφαση διορισμού (αμφότερες αναφέρονται ως το έγγραφο απασχόλησης).

Εάν δεν είναι διαθέσιμο το ετήσιο μικτό κόστος απασχόλησης, αυτό μπορεί να υπολογιστεί από το διαθέσιμο τεκμηριωμένο μικτό κόστος απασχόλησης ή από το έγγραφο απασχόλησης (σύμβαση), κατόπιν δέουσας προσαρμογής για περίοδο 12 μηνών.

Το μικτό ωριαίο κόστος απασχόλησης που υπολογίζεται σύμφωνα με τα προηγούμενα εδάφια αποτελεί επιλογή απλοποιημένου κόστους του άρθρου 3, παρ. 1 στοιχείο (β).

10. Στο ετήσιο μικτό κόστος απασχόλησης συμπεριλαμβάνεται και το ανάλογο ποσό από τυχόν επιδόματα/επιμίσθια που προβλέπονται από το θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου ή τη σύμβαση εργασίας, τα οποία χορηγούνται σε τακτική βάση και δεν συνδέονται με την απόδοση του απασχολούμενου. Έκτακτες αποδοχές που δεν προβλέπονται στο θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου ή στη σύμβαση εργασίας ή/και καταβάλλονται κατά περίπτωση (ad hoc) δεν είναι επιλέξιμες και δεν λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό του ετήσιου μικτού κόστους απασχόλησης.

11. Οι δαπάνες για υπερεργασία, υπερωριακή ή άλλη τυχόν πρόσθετη απασχόληση που περιλαμβάνεται στο τελευταίο τεκμηριωμένο ετήσιο μικτό κόστος απασχόλησης σύμφωνα με το λογιστικό σύστημα του δικαιούχου, εξαιρούνται από τον υπολογισμό του μικτού ωριαίου κόστους απασχόλησης.

12. Οι ασφαλιστικές εισφορές είναι επιλέξιμη δαπάνη εφόσον αυτές βαρύνουν πραγματικά τον δικαιούχο για την απασχόληση του προσωπικού στην πράξη.

13. Οι δαπάνες προσωπικού που σχετίζονται με άτομα τα οποία εργάζονται με καθεστώς μερικής απασχόλησης για την πράξη μπορούν να υπολογίζονται ως σταθερό ποσοστό του μικτού κόστους απασχόλησης, σύμφωνα με καθορισμένο ποσοστό του χρόνου που εργάστηκαν για την πράξη ανά μήνα, χωρίς να απαιτείται η δημιουργία χωριστού συστήματος καταχώρισης των ωρών εργασίας, σύμφωνα με την παρ. 19.2.ι). Ο εργοδότης παρέχει έγγραφο στους υπαλλήλους στο οποίο καθορίζεται το εν λόγω σταθερό ποσοστό, σύμφωνα με την παρ. 19.1.

14. Ο μέγιστος χρόνος απασχόλησης προσωπικού που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την υλοποίηση της πράξης δεν μπορεί να ξεπερνά το άθροισμα του συνήθους συμβατικού χρόνου πλήρους απασχόλησης των 8 ωρών ημερησίως και του μέγιστου υπερωριακού χρόνου που προβλέπεται από την κάθε φορά κείμενη νομοθεσία. Η ανάρτηση υπερωριακής απασχόλησης γίνεται σύμφωνα με τις κάθε φορά ισχύουσες διατάξεις.

Για το προσωπικό που το κόστος απασχόλησής του στην πράξη υπολογίζεται με βάση το μικτό ωριαίο κόστος απασχόλησης της παρ. 9, ο συνολικός αριθμός ωρών που μπορεί να δηλωθεί για κάθε απασχολούμενο για ένα δεδομένο έτος ή για έναν δεδομένο μήνα, δεν μπορεί να υπερβαίνει τον αριθμό των ωρών που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό του μικτού ωριαίου κόστους απασχόλησης.

15. Οι δαπάνες για απασχόληση του προσωπικού έπραν του συμβατικού του χρόνου είναι επιλέξιμες και καταβάλλονται είτε α) ως αποζημίωση υπερωριακής απασχόλησης με βάση το εφαρμοζόμενο θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου ως πραγματικές δαπάνες, είτε β) ως πρόσθετη αμοιβή, με βάση το μικτό ωριαίο κόστος απασχόλησης της παρ. 9.

16. Αποζημιώσεις που προβλέπονται στο θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου για την εκτέλεση συγκεκριμένων ενεργειών-καθηκόντων στο πλαίσιο της απασχόλησής τους στον φορέα είναι επιλέξιμες δαπάνες εφόσον είναι απαραίτητες για την υλοποίηση της πράξης και καταβάλλονται στη βάση του πραγματικού κόστους.

17. Δαπάνες για αμοιβές φυσικών προσώπων, ανεξάρτητα από τη σχέση τους με τον δικαιούχο, τα οποία είτε συμμετέχουν σε επιτροπές, ομάδες εργασίας κ.λπ. για την υλοποίηση πράξεων, είτε υλοποιούν αυτόνομα προκαθορισμένο έργο με κατ' αποκοπή αμοιβή στο πλαίσιο πράξης, οι οποίες προβλέπονται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις ή συνιστώνται και συγκροτούνται με διοικητικές ή κανονιστικές πράξεις και λειτουργούν εκτός του κανονικού ωραρίου εργασίας είναι επιλέξιμες.

18. Οι αποζημιώσεις προσωπικού για απασχόληση πέραν του συμβατικού χρόνου υπόκεινται στα κάθε φορά ισχύοντα ανώτατα όρια αμοιβών.

19. Για την τεκμηρίωση των άμεσων δαπανών προσωπικού που βαρύνουν την πράξη απαιτούνται:

19.1 Απόφαση της διοίκησης (ή του αρμόδιου οργάνου) του δικαιούχου με την οποία καθορίζεται το προσωπικό που θα απασχοληθεί στην πράξη (τακτικό και έκτακτο), τα καθήκοντά τους σε σχέση με το φυσικό αντικείμενο της πράξης και ο χρόνος απασχόλησής τους σε αυτή.

Στην περίπτωση που η απασχόληση του προσωπικού στην πράξη αποτελεί σταθερό ποσοστό της μηνιαίας απασχόλησής του, η απόφαση προσδιορίζει το σταθερό ποσοστό.

Επιπλέον:

19.2 Για το τακτικό προσωπικό του δικαιούχου:

i) Μηνιαία συνολικά απολογιστικά φύλλα χρονοχρέωσης (global timesheets), στα οποία θα αποτυπώνονται σε επίπεδο φυσικού προσώπου οι πραγματικές ώρες απασχόλησής του ανά ημέρα και για κάθε πράξη ή άλλη δραστηριότητα στον δικαιούχο, υπογεγραμμένα από τον απασχολούμενο και τον υπεύθυνο της διοίκησης του δικαιούχου.

Για τις περιπτώσεις που το φυσικό πρόσωπο απασχολείται στην πράξη για το σύνολο ή για σταθερό ποσοστό του συμβατικού του χρόνου δεν απαιτείται η συμπλήρωση φύλλων χρονοχρέωσης αλλά βεβαίωση του υπευθύνου της διοίκησης του δικαιούχου, η οποία συνυπογράφεται από τον απασχολούμενο, σχετικά με το ποσοστό απασχόλησης του φυσικού προσώπου στην πράξη, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη σχετική απόφαση της παρ. 19.1.

ii) Μισθοδοτικές καταστάσεις του δικαιούχου όπου εμφανίζονται, οι μικτές ετήσιες αποδοχές, οι αντίστοιχες εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και τα τυχόν επιδόματα που προβλέπονται από το θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου για το έτος αναφοράς στο οποίο βασίζεται ο υπολογισμός του μικτού ωριαίου κόστους απασχόλησης. Στις μισθοδοτικές καταστάσεις θα πρέπει να εμφανίζονται διακριτά οι αποζημιώσεις για την υπερωριακή και την πρόσθετη απασχόληση του προσωπικού, τυχόν επιδόματα που δεν χορηγούνται σε τακτική βάση και άλλες τυχόν αποδοχές που καταβάλλονται κατά περίπτωση (ad hoc).

Στην περίπτωση που ο υπολογισμός του μικτού ωριαίου κόστους απασχόλησης βασίζεται σε προσαρμογή των διαθέσιμων στοιχείων βάσει της παρ. 8, τρίτο εδάφιο, διαθέσιμες μισθοδοτικές καταστάσεις ή τη σχετική σύμβαση, στη βάση των οποίων υπολογίζεται το μικτό ωριαίο κόστος απασχόλησης.

19.3 Για το έκτακτο προσωπικό που συμμετέχει στην πράξη με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου:

i) Σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τον δικαιούχο,

ii) Στην περίπτωση που το φυσικό πρόσωπο απασχολείται σε περισσότερες από μία συγχρηματοδοτούμενες πράξεις και η απασχόληση του δεν αποτελεί σταθερό ποσοστό του συμβατικού του χρόνου, μηνιαία συνολικά απολογιστικά φύλλα χρονοχρέωσης (global timesheets),

στα οποία θα αποτυπώνονται σε επίπεδο φυσικού προσώπου οι πραγματικές ώρες απασχόλησής του ανά ημέρα στην κάθε πράξη. Τα απολογιστικά φύλλα χρονοχρέωσης είναι υπογεγραμμένα από τον απασχολούμενο και τον υπεύθυνο της διοίκησης του δικαιούχου.

iii) Στην περίπτωση που το φυσικό πρόσωπο απασχολείται στην πράξη για το σύνολο ή για σταθερό ποσοστό του συμβατικού του χρόνου, βεβαίωση του υπευθύνου της διοίκησης του δικαιούχου, σχετικά με το ποσοστό απασχόλησης του φυσικού προσώπου στην πράξη, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη σχετική απόφαση του εδαφίου 19.1. Η βεβαίωση συνυπογράφεται από το φυσικό πρόσωπο.

19.4 Για όσους συμβάλλονται στην πράξη με σύμβαση μίσθωσης έργου:

i) Σύμβαση μίσθωσης έργου, σε συνέχεια ανοικτής διαδικασίας σύμφωνα με την παρ. 7α, εκτός των περιπτώσεων που τα φυσικά πρόσωπα έχουν αξιολογηθεί κατά τη διαδικασία επιλογής της πράξης για χρηματοδότηση σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 7β.

ii) Άδεια του αρμόδιου κατά περίπτωση οργάνου, για τις περιπτώσεις προσωπικού του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπου απαιτείται.

iii) Βεβαίωση παραλαβής του έργου στην αντίστοιχη περίοδο.

19.5 Για όσους συμβάλλονται στην πράξη με σύμβαση/ απόφαση χορήγησης υποτροφίας:

i) Σύμβαση ή απόφαση χορήγησης υποτροφίας, σε συνέχεια ανοικτής διαδικασίας σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου και την παρ. 7α.

ii) Μηνιαία συνολικά απολογιστικά φύλλα χρονοχρέωσης (global timesheets), στα οποία θα αποτυπώνονται οι πραγματικές ώρες απασχόλησης του υποτρόφου στην πράξη, ανά ημέρα, υπογεγραμμένα από τον υπότροφο και τον υπεύθυνο της διοίκησης του δικαιούχου, όταν η σύμβαση ή η απόφαση για τη χορήγηση της υποτροφίας προσδιορίζει ωριαία αποζημίωση για τη συμμετοχή στην πράξη.

Άρθρο 11

Δαπάνες μετακινήσεων

1. Οι δαπάνες μετακίνησης του προσωπικού του δικαιούχου, ή/και των επί μέρους φορέων που συμμετέχουν στην εκτέλεση της πράξης, για:

α) Τα έξοδα κίνησης και ειδικότερα το αντίτιμο των εισιτηρίων των μέσων μαζικής μεταφοράς (ή συγκοινωνιακών μέσων), η δαπάνη χιλιομετρικής αποζημίωσης λόγω χρήσης ιδιόκτητου ή μισθωμένου μεταφορικού μέσου στις περιπτώσεις που επιτρέπεται η χρήση του, η δαπάνη διοδίων, ο ναύλος οχήματος σε μετακινήσεις με θαλάσσιο μέσο μεταφοράς, η μίσθωση οχήματος ή η δαπάνη λόγω χρήσης επιβατικού αυτοκινήτου δημόσιας χρήσης (ταξί) στις περιπτώσεις που επιτρέπεται η χρήση τους,

β) τα έξοδα διανυκτέρευσης για το αναγνωριζόμενο ποσό για κάθε τύπο ξενοδοχειακής μονάδας ή ενοικιαζόμενου καταλύματος, και

γ) την ημερήσια αποζημίωση, η οποία καταβάλλεται στον μετακινούμενο για την κάλυψη των εξόδων τα

οποία προκαλούνται λόγω της μετακίνησης και παραμονής του εκτός έδρας για εκτέλεση υπηρεσίας,

είναι επιλέξιμες, εφόσον οι μετακινήσεις είναι απαραίτητες για την υλοποίηση της πράξης.

2. Οι δαπάνες της ανωτέρω παραγράφου αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες μέχρι τα ανώτατα όρια που ορίζονται στις διατάξεις της υποπαρ. Δ9 της παρ. Δ του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 «Δαπάνες μετακινούμενων εντός και εκτός επικράτειας» (Α' 94), όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά, καθώς και στην υπό στοιχείο 2/68332/ΔΕΠ/2016 κοινή υπουργική απόφαση «Ρυθμίσεις για τις μετακινήσεις στο πλαίσιο ενεργειών Τεχνικής Βοήθειας του ΕΣΠΑ, συμπεριλαμβανομένων των ΠΑΑ και ΕΠΑΛΘ, του ΕΟΧ και του Μηχανισμού Διευκόλυνση Συνδέοντας την Ευρώπη» (Β' 2943) και τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις.

3. Οι δαπάνες του δικαιούχου για τη μετακίνηση φυσικών προσώπων που συμμετέχουν στην υλοποίηση της πράξης βάσει σύμβασης μίσθωσης έργου ή υποτροφίας είναι επιλέξιμες, εφόσον οι μετακινήσεις είναι απαραίτητες, προσδιορίζονται στη σχετική σύμβαση και αποζημιώνονται από τον δικαιούχο σύμφωνα με τα εφαρμοζόμενα για το προσωπικό του δικαιούχου που συμμετέχει στην πράξη.

4. Δαπάνες μετακίνησης προσωπικού του δικαιούχου ή άλλων φυσικών προσώπων, το κόστος απασχόλησης των οποίων δεν προσδιορίζεται και δεν συμπεριλαμβάνεται στον προϋπολογισμό της πράξης, δεν είναι επιλέξιμες εφόσον δεν προβλέπεται ρητά η συμμετοχή τους στην υλοποίηση της πράξης.

5. Οι δαπάνες μετακίνησης ειδικών εμπειρογνομόνων που συμμετέχουν σε ενέργειες για την υλοποίηση της πράξης, είναι επιλέξιμες και αποζημιώνονται στη βάση του πραγματικού κόστους.

Άρθρο 12

Συνεισφορές σε είδος

1. Οι συνεισφορές σε είδος υπό μορφή παροχής εργασιών, αγαθών, υπηρεσιών και γης για τις οποίες δεν έχουν πραγματοποιηθεί πληρωμές που υποστηρίζονται από τιμολόγια ή έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας μπορούν να είναι επιλέξιμες αν πληρούνται οι ακόλουθοι όροι:

α) Η δημόσια στήριξη που καταβάλλεται για την πράξη και περιλαμβάνει συνεισφορές σε είδος δεν υπερβαίνει τη συνολική επιλέξιμη δαπάνη, εξαιρουμένων των συνεισφορών σε είδος, κατά την περάτωση της πράξης. Οι συνεισφορές σε είδος μειώνουν ισόποσα τις χορηγούμενες από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων πιστώσεις στον δικαιούχο,

β) η αξία που αποδίδεται στις συνεισφορές σε είδος δεν υπερβαίνει τις δαπάνες που είναι γενικά αποδεκτές στην εν λόγω αγορά,

γ) η αξία και η χορήγηση της συνεισφοράς σε είδος μπορεί να αποτιμηθεί και να επαληθευτεί ανεξάρτητα,

δ) στην περίπτωση συνεισφορών σε είδος υπό μορφή άμισθης εργασίας, η αξία της εν λόγω εργασίας αποτιμάται με βάση τον επαληθευμένο χρόνο εργασίας και τον συντελεστή αμοιβής για ισοδύναμη εργασία.

2. Στις περιπτώσεις κρατικών ενισχύσεων ισχύουν οι ειδικότεροι όροι του καθεστώτος ενίσχυσης.

Άρθρο 13

Αποσβέσεις

Οι δαπάνες απόσβεσης παγίων στοιχείων, για τις οποίες δεν έχουν πραγματοποιηθεί πληρωμές που να δικαιολογούνται από τιμολόγια, μπορούν να θεωρηθούν επιλέξιμες αν πληρούνται οι ακόλουθοι όροι:

α) Το επιτρέπουν οι κανόνες επιλεξιμότητας της παρέμβασης,

β) τα πάγια στοιχεία είναι τεκμηριωμένα απαραίτητα για την εκτέλεση της πράξης,

γ) το ποσό της δαπάνης υπολογίζεται με τους κατάλληλους λογιστικούς κανόνες και συνήθειες λογιστικές πρακτικές του δικαιούχου, αποτυπώνεται στο λογιστικό σύστημα που τηρεί ο δικαιούχος και δικαιολογείται με παραστατικά που έχουν ισοδύναμη αποδεικτική αξία με τιμολόγια για επιλέξιμες δαπάνες, όταν οι δαπάνες αυτές επιστρέφονται στη βάση του πραγματικού κόστους σύμφωνα με τη μορφή που αναφέρεται στο άρθρο 3 παρ. 1 στοιχείο α). Ένας λογιστικός κανόνας δεν είναι κατάλληλος όταν προσαρμόζεται σε συγκεκριμένη πράξη ή σε συγκεκριμένη πηγή χρηματοδότησης,

δ) οι δαπάνες αφορούν αποκλειστικά την περίοδο στήριξης της πράξης,

ε) δεν έχουν χρησιμοποιηθεί δημόσιες επιχορηγήσεις για την αγορά των αποσβεσμένων περιουσιακών στοιχείων.

Άρθρο 14

Εδαφικές Εκτάσεις

1. Οι δαπάνες για την απόκτηση των απαραίτητων για την πράξη εδαφικών εκτάσεων είναι επιλέξιμες για στήριξη από το ΕΓΤΑΑ, όπως προβλέπονται εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθοι όροι:

α) Η αξία της εδαφικής έκτασης πιστοποιείται από ανεξάρτητο πιστοποιημένο εκτιμητή ή δεόντως εξουσιοδοτημένο επίσημο φορέα.

β) Η έκταση δεν ανήκει στο δημόσιο ή σε νομικό πρόσωπο του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

γ) Η δαπάνη για αγορά γης δεν υπερβαίνει το 10% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών για την οικεία πράξη. Για τα χρηματοδοτικά μέσα, τα εν λόγω ποσοστά εφαρμόζονται στη συνεισφορά του προγράμματος που καταβάλλεται στον τελικό αποδέκτη ή, σε περίπτωση εγγυήσεων, στο ποσό του υποκείμενου δανείου.

Το ανωτέρω εδάφιο δεν εφαρμόζεται σε πράξεις που αφορούν τη διατήρηση του περιβάλλοντος.

2. Σε περίπτωση απαλλοτριώσεων, ισχύουν οι όροι α), β) και γ) της παρ. 1. Ως δαπάνη αγοράς νοείται η τιμή της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης, η οποία καθορίζεται από τα αρμόδια δικαστήρια.

3. Οι ειδικές επιβαρύνσεις που αφορούν στην απαλλοτρίωση, όπως είναι η εκτίμηση του εμπειρογνώμονα, η νομική βοήθεια και η προσωρινή μίσθωση της έκτασης, είναι επιλέξιμες.

4. Οι δαπάνες για τη χορήγηση δουλείας διόδου στον τόπο του έργου, κατά τη διάρκεια της υλοποίησής του, οι αποζημιώσεις απώλειας της συγκομιδής και η αποκατάσταση των ζημιών, είναι επιλέξιμες εφόσον κρίνονται απαραίτητες για την υλοποίηση της πράξης.

Άρθρο 15**Εξοπλισμός και οχήματα**

1. Εξοπλισμός ως πάγιο στοιχείο, θεωρείται κάθε στοιχείο το οποίο με κατάλληλη χρήση και συντήρηση έχει ωφέλιμη ζωή μεγαλύτερη του ενός έτους, διατηρεί το αρχικό του σχήμα και εμφάνιση κατά τη χρήση, δεν χάνει την ταυτότητά του με ενσωμάτωση σε άλλο ή πιο σύνθετο στοιχείο και καταχωρίζεται, κατά περίπτωση, στο μητρώο παγίων.

2. Η δαπάνη αγοράς εξοπλισμού για την ίδρυση ή/και εκσυγχρονισμό υποδομής ή παραγωγικής επένδυσης είναι επιλέξιμη.

3. Για εξοπλισμό που ανήκει στον δικαιούχο:

α) Η δαπάνη για την αναβάθμιση ή την επέκταση της ωφέλιμης ζωής του εξοπλισμού είναι επιλέξιμη εφόσον αυξάνει την αξία του υφιστάμενου παγίου σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην εθνική νομοθεσία και η δαπάνη απόσβεσής του δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη στο πλαίσιο της πράξης,

β) η δαπάνη έκτακτης συντήρησης/επισκευής του υφιστάμενου εξοπλισμού που χρησιμοποιείται για την εκτέλεση της πράξης δεν είναι επιλέξιμη, εκτός εάν αυτή αυξάνει την αξία του υφιστάμενου παγίου και δηλώνεται στην πράξη ως απόσβεση,

γ) η δαπάνη προληπτικής/τακτικής συντήρησης του εξοπλισμού και η δαπάνη αγοράς αναλωσίμων για την ορθή λειτουργία του είναι επιλέξιμες για το χρονικό διάστημα που ο εξοπλισμός χρησιμοποιείται για τους σκοπούς της πράξης.

4. Οι δαπάνες προμήθειας ανταλλακτικών (ως πάγιο εξοπλισμό) είναι επιλέξιμες εφόσον αυτά είναι παρελκόμενα των κύριων εξαρτημάτων του εξοπλισμού που προμηθεύεται, αποτελούν δηλαδή αναπόσπαστο τμήμα τους για την ομαλή λειτουργία τους σύμφωνα με τους όρους προμήθειας του εξοπλισμού που προσφέρει ο προμηθευτής και δεν υπερβαίνουν το 10% της δαπάνης απόκτησης του υπό προμήθεια εξοπλισμού.

5. Η δαπάνη προμήθειας οχημάτων είναι επιλέξιμη όταν τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα απόκτησης ή χρήσης του οχήματος για τη λειτουργία της επένδυσης ή την υλοποίηση της πράξης.

Άρθρο 16**Ιδιοπαραγωγές**

1. Στις περιπτώσεις που κατά την εκτέλεση μιας πράξης κρατικών ενισχύσεων προβλέπεται ιδιοπαραγωγή παγίων, οι σχετικές δαπάνες που πραγματοποιεί ο δικαιούχος είναι επιλέξιμες εφόσον τηρούνται τα προβλεπόμενα στην ισχύουσα φορολογική νομοθεσία. Ως επιλέξιμες δαπάνες ορίζονται οι πραγματικές δαπάνες στις οποίες υποβάλλεται ο δικαιούχος.

2. Σε περίπτωση που η λογιστική απεικόνιση των δαπανών είναι χαμηλότερου ύψους των πραγματικών δαπανών, ως επιλέξιμες δαπάνες ορίζονται οι δαπάνες που προσδιορίζονται με βάση τη λογιστική τους απεικόνιση.

Άρθρο 17**Άυλα πάγια στοιχεία**

Η αγορά και η χρήση άυλων παγίων στοιχείων, όπως π.χ. διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, λογισμικού κ.λπ., είναι

επιλέξιμη δαπάνη εφόσον η αγορά ή η χρήση των στοιχείων αυτών αποτελεί αντικείμενο της πράξης.

Άρθρο 18**Ενοίκια**

Δαπάνες ενοικίων για τη χρήση παγίων στοιχείων που είναι αναγκαία για την υλοποίηση της πράξης αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες υπό την προϋπόθεση ότι το συνολικό κόστος για τη χρήση των παγίων καθ' όλη τη διάρκεια της πράξης δικαιολογεί τη μη απόκτηση του δικαιώματος χρήσης τους με άλλο τρόπο και με την επιφύλαξη των λοιπών κανόνων επιλεξιμότητας.

Άρθρο 19**Φόρος Προστιθέμενης Αξίας**

1. Ο ΦΠΑ δεν είναι επιλέξιμος, εκτός από τις περιπτώσεις που δεν είναι ανακτήσιμος δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας για τον ΦΠΑ.

2. Στο πλαίσιο χρηματοδοτικών μέσων, ο ΦΠΑ των επενδύσεων που πραγματοποιούνται από τελικούς αποδέκτες είναι επιλέξιμος, ανεξάρτητα από το καθεστώς ΦΠΑ του τελικού αποδέκτη.

Όταν αυτές οι επενδύσεις στηρίζονται από χρηματοδοτικά μέσα σε συνδυασμό με στήριξη υπό μορφή επιχορήγησης, όπως αναφέρεται στο άρθρο 31 παρ. 2, τότε:

- Ο ΦΠΑ για το μέρος του επενδυτικού κόστους που αντιστοιχεί στη στήριξη από το χρηματοδοτικό μέσο είναι επιλέξιμος, και

- ο ΦΠΑ για το μέρος του επενδυτικού κόστους που αντιστοιχεί στη στήριξη υπό μορφή επιχορήγησης είναι επιλέξιμος υπό τις προϋποθέσεις της παρ. 1.

Άρθρο 20**Κρατήσεις υπέρ τρίτων**

Κρατήσεις που πραγματοποιούνται από τους δικαιούχους για λογαριασμό τρίτων αποτελούν επιλέξιμη δαπάνη, εφόσον καταβάλλεται στους τρίτους σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Δεν είναι επιλέξιμες οι κρατήσεις υπέρ του ίδιου του δικαιούχου ή για λογαριασμό του ή παρακρατήσεις που επιστρέφουν στον δικαιούχο με οποιοδήποτε τρόπο.

Άρθρο 21**Χρηματοδοτική μίσθωση**

Οι δαπάνες που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο χρηματοδοτικής μίσθωσης είναι επιλέξιμες σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στο θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης των παρεμβάσεων.

Άρθρο 22**Προκαταβολές**

Στην περίπτωση των παρεμβάσεων που αναφέρονται στα άρθρα 73 και 77 του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ, οι προκαταβολές που έχουν καταβληθεί στον δικαιούχο από τον φορέα που χορηγεί την ενίσχυση είναι επιλέξιμες υπό τους ακόλουθους σωρευτικούς όρους:

α) Οι προκαταβολές υπόκεινται στην υποχρέωση ισόποσης εγγύησης τράπεζας ή άλλου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος εγκατεστημένου στην ελληνική επικράτεια ή καλύπτονται από μηχανισμό που παρέχεται ως εγγύηση από δημόσια οντότητα ή από το κράτος μέλος,

β) οι προκαταβολές δεν υπερβαίνουν το 50% του συνολικού ποσού της ενίσχυσης που χορηγείται σε δικαιούχο για μια δεδομένη πράξη.

Άρθρο 23

Χρηματοοικονομικά έξοδα, τραπεζικά έξοδα και άλλες επιβαρύνσεις του δικαιούχου

1. Οι χρεωστικοί τόκοι, εκτός επιχορηγήσεων που δίνονται υπό τη μορφή επιδότησης επιτοκίου ή επιδότησης προμηθειών εγγύησης, δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη.

2. Τα έξοδα συναλλάγματος και οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές, καθώς και τα λοιπά καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα του δικαιούχου δεν είναι επιλέξιμα, με την επιφύλαξη της παρ. 3.

3. Τα τραπεζικά έξοδα για το άνοιγμα και την τήρηση λογαριασμών για την πραγματοποίηση πληρωμών για την πράξη είναι επιλέξιμες δαπάνες, εφόσον απαιτείται από τους όρους χρηματοδότησης της πράξης το άνοιγμα χωριστού λογαριασμού.

4. Οι αμοιβές νομικών συμβούλων, συμβολαιογράφων, τεχνικών ή χρηματοοικονομικών εμπειρογνομόνων, ορκωτών λογιστών είναι επιλέξιμες εφόσον συνδέονται άμεσα και κατ' αποκλειστικότητα με την εκτέλεση της πράξης, είναι αναγκαίες για την προετοιμασία, την εκτέλεσή της ή/και την αποπληρωμή της,

5. Τα έξοδα παρακολούθησης και ελέγχου είναι επιλέξιμες δαπάνες εφ' όσον σχετίζονται με απαιτήσεις που η ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ ή ο Ενδιάμεσος Φορέας θέτει στον δικαιούχο, οι οποίες είναι επιπρόσθετες των καθηκόντων του.

6. Οι δαπάνες για πρόστιμα, χρηματικές ποινές και έξοδα για την επίλυση διαφορών δεν είναι επιλέξιμες.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙΙ

ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΣΤΗ ΒΑΣΗ ΕΠΙΛΟΓΩΝ ΑΠΛΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ

Άρθρο 24

Προσδιορισμός επιλογών απλοποιημένου κόστους

1. Για τις μορφές επιχορηγήσεων που αναφέρονται στην παρ. 1 στοιχεία β), γ) και δ) του άρθρου 3, οι δαπάνες που είναι επιλέξιμες για συνεισφορά από το ΕΓΤΑΑ ισούνται με τα ποσά που υπολογίζονται σύμφωνα με την παρ. 2.

2. Τα ανωτέρω ποσά καθορίζονται με έναν από τους ακόλουθους τρόπους:

α) Μια δίκαιη, αντικειμενική και επαληθεύσιμη μέθοδο υπολογισμού που βασίζεται:

i) Σε στατιστικά δεδομένα, άλλες αντικειμενικές πληροφορίες ή κρίση εμπειρογνώμονος,

ii) Σε επαληθευμένα ιστορικά δεδομένα του κάθε δικαιούχου ή

iii) Στην εφαρμογή των συνήθων πρακτικών λογιστικής εγγραφής δαπανών μεμονωμένων δικαιούχων,

β) Σχέδια προϋπολογισμών που καταρτίζονται κατά περίπτωση και συμφωνούνται εκ των προτέρων από τον φορέα που επιλέγει την πράξη,

γ) Σύμφωνα με τους κανόνες εφαρμογής των αντίστοιχων μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών και ενιαίων συντελεστών που εφαρμόζονται σε άλλες πολιτικές της Ένωσης για παρόμοιο τύπο πράξης,

δ) Σύμφωνα με τους κανόνες εφαρμογής των αντίστοιχων μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών και ενιαίων συντελεστών που εφαρμόζονται σε άλλα συστήματα για επιχορηγήσεις που χρηματοδοτούνται εξ ολοκλήρου από το κράτος μέλος για παρόμοιο τύπο πράξης.

Άρθρο 25

Γενικές αρχές εφαρμογής επιλογών απλοποιημένου κόστους

1. Οι επιλογές απλοποιημένων δαπανών που προσδιορίζονται με τις μεθόδους της παρ. 2, στοιχεία α), γ) και δ) του άρθρου 24, καθώς και οι όροι και προϋποθέσεις εφαρμογής τους για τον υπολογισμό της επιχορήγησης, προβλέπονται στους εθνικούς κανόνες επιλεξιμότητας, εκτός εάν αυτές προσδιορίζονται στην απόφαση της Ε.Ε. για την έγκριση ή τροποποίηση του ΣΣ ΚΑΠ ή σε εκτελεστική απόφαση της Ε.Ε. σύμφωνα με το άρθρο 94 παρ. 4 του Κανονισμού.

2. Το θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης των παρεμβάσεων για την υποβολή προτάσεων χρηματοδότησης προσδιορίζει κατά κανόνα τις επιλογές απλοποιημένων δαπανών που εφαρμόζονται ή τη μέθοδο που δύναται να χρησιμοποιηθεί για τον υπολογισμό τους, καθώς και τους όρους που πρέπει να πληρούνται για την καταβολή της αντιστοιχούσας επιχορήγησης.

Άρθρο 26

Χρηματοδότηση με ενιαίο συντελεστή για έμμεσες δαπάνες σε επιχορηγήσεις

1. Οι έμμεσες δαπάνες είναι επιλέξιμες μόνο σε πράξεις επιχορηγήσεων ή μέρη αυτών όταν ο τρόπος υλοποίησης τις δικαιολογεί ως αναγκαίες και η επιλεξιμότητά τους προσδιορίζεται στο θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης των παρεμβάσεων.

2. Οι έμμεσες δαπάνες είναι επιλέξιμες όταν υπολογίζονται με ενιαίο συντελεστή, προκαθορισμένο στο θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης των παρεμβάσεων για την υποβολή προτάσεων χρηματοδότησης. Ο συντελεστής είναι ενιαίος για όλους τους δυνητικούς δικαιούχους της πρόσκλησης. Εφαρμογή διαφορετικών συντελεστών μπορεί να εφαρμόζεται σε διαφορετικές κατηγορίες δυνητικών δικαιούχων της ίδιας πρόσκλησης μόνο μετά από κατάλληλη τεκμηρίωση της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ ή του Ενδιάμεσου Φορέα.

3. Ο ενιαίος συντελεστής για την κάλυψη των έμμεσων δαπανών μιας πράξης, μπορεί να βασίζεται σε ένα από τα ακόλουθα στοιχεία:

α) Έως το 7% των επιλέξιμων άμεσων δαπανών, χωρίς να υπάρχει απαίτηση να γίνει υπολογισμός για τον προσδιορισμό του εφαρμοστέου συντελεστή,

β) Έως το 15% των επιλέξιμων άμεσων δαπανών προσωπικού, χωρίς να υπάρχει απαίτηση να γίνει υπολογισμός για τον προσδιορισμό του εφαρμοστέου συντελεστή,

γ) Έως το 25% των επιλέξιμων άμεσων δαπανών, υπό την προϋπόθεση ότι ο συντελεστής υπολογίζεται σύμφωνα με το άρθρο 24 παρ. 2 στοιχείο α).

4. Το θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης των παρεμβάσεων μπορεί να καθορίζει μικρότερο ενιαίο συντελεστή

από αυτούς της παρ. 3 στοιχεία α) και β), κατά την κρίση της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ ή του Ενδιάμεσου Φορέα σχετικά με το εύλογο ποσοστό των έμμεσων δαπανών στο πλαίσιο συγκεκριμένης πρόσκλησης, υπό την προϋπόθεση ότι ο συντελεστής είναι ενιαίος για όλους του δικαιούχους της συγκεκριμένης πρόσκλησης. Δεν υπάρχει απαίτηση να γίνει υπολογισμός για τον προσδιορισμό του εφαρμοστέου συντελεστή.

ΤΙΤΛΟΣ IV

ΔΑΠΑΝΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ, ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ, ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Άρθρο 27

Δαπάνες συμβάσεων έργων, προμηθειών
και υπηρεσιών τεχνικής βοήθειας

1. Οι δαπάνες συγχρηματοδοτούμενων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών είναι επιλέξιμες εφόσον ο δικαιούχος προβεί στη σύναψή τους σύμφωνα με τα οριζόμενα στο θεσμικό του πλαίσιο και σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας.

2. Ειδικότερα, και ως προς το θεσμικό πλαίσιο, στην περίπτωση συμβάσεων που δεν έχουν τον χαρακτήρα της δημόσιας σύμβασης, οι κανόνες και οι διαδικασίες συμβασιοποίησης και εκτέλεσης των συμβάσεων αυτών όπως αποτυπώνονται στον κανονισμό σύναψης συμβάσεων του φορέα ή σε άλλο δεσμευτικό για τον φορέα κείμενο σύναψης και εκτέλεσης των συγχρηματοδοτούμενων συμβάσεων, πρέπει να λαμβάνει υπόψη και τα παρακάτω:

i) Σαφή πρόβλεψη περί της ιδιωτικής φύσης των συμβάσεων που συνάπτονται βάσει του εν λόγω πλαισίου και ορισμό των αρμόδιων Δικαστηρίων για τις διαφορές που τυχόν προκύψουν κατά τη σύναψη ή κατά την εκτέλεση των συμβάσεων.

ii) Επαρκείς κανόνες δημοσιότητας τόσο για τις συμβάσεις άνω των ενωσιακών ορίων όσο και για τις υπόλοιπες συμβάσεις. Ειδικότερα, στην περίπτωση συμβάσεων άνω των ενωσιακών ορίων, όπως ισχύουν κάθε φορά, η δημοσίευση της περίληψης της πρόσκλησης (εφόσον υπάρχει, ήτοι στην περίπτωση επιλογής αντίστοιχης διαδικασίας) στο Συμπλήρωμα της Επίσημης Εφημερίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι υποχρεωτική με ειδική μνεία περί του ιδιωτικού χαρακτήρα της σύμβασης.

iii) Πλήρη αποτύπωση των προβλεπόμενων διαδικασιών σύναψης συμβάσεων.

iv) Πλήρη περιγραφή των κανόνων επιλογής (λεπτομερή κριτήρια συμμετοχής και αξιολόγησης, εφαρμοζόμενα σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας) και όρους περί διεξαγωγής της διαδικασίας σε ανταγωνιστική βάση, σύμφωνα με κανόνες ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας (στην περίπτωση επιλογής διαδικασίας ανοικτού-ανταγωνιστικού τύπου).

v) Λόγους αποκλεισμού και κανόνες σχετικούς με τους δικαιούμενους συμμετοχής οι οποίοι πρέπει να είναι σύμφωνοι με τις προβλέψεις της ενωσιακής νομοθεσίας για τις δημόσιες συμβάσεις.

vi) Κανόνες πρόσβασης στα έγγραφα.

vii) Αρμόδια όργανα αξιολόγησης, έγκρισης των αποτελεσμάτων και εξέτασης τυχόν αντιρρήσεων.

viii) Καθορισμό του τρόπου επικοινωνίας.

ix) Κανόνες σχετικούς με τη σύγκρουση συμφερόντων.

x) Κανόνες υλοποίησης και τροποποίησης της σύμβασης οι οποίοι πρέπει να είναι σύμφωνοι με τις προβλέψεις της εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας για τις δημόσιες συμβάσεις.

3. Σε περίπτωση δικαστικών εκκρεμοτήτων ως προς συγκεκριμένη σύμβαση, ο δικαιούχος υποβάλλει προς την ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ έκθεση ενημέρωσης καθώς και τεκμηρίωσης περί τήρησης κατά τη διαδικασία σύναψης των αρχών ίσης μεταχείρισης, διαφάνειας και καλής πίστης και η ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ αποφαινεται σχετικώς πριν την έγκριση δαπανών.

4. Η παρ. 2 καταλαμβάνει συμβάσεις των οποίων η εκκίνηση με την έννοια των άρθρων 61 και 290 του ν. 4412/2016 αναλογικά εφαρμοζόμενων λαμβάνει χώρα μετά την δημοσίευση της παρούσας.

5. Η παρ. 1 ισχύει για όλες τις συμβάσεις ανεξάρτητα από τη χρονική στιγμή εκκίνησης της διαδικασίας.

6. Η παρ. 3 ισχύει για συμβάσεις που προσκομίζονται πρώτη φορά στην ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ μετά την δημοσίευση της παρούσας.

Άρθρο 28

Τεχνική βοήθεια

1. Το ΕΓΤΑΑ μπορεί να στηρίζει ενέργειες τεχνικής βοήθειας που κρίνονται απαραίτητες για την αποτελεσματική διαχείριση και υλοποίηση της στήριξης σε σχέση με το ΣΣ ΚΑΠ, συμπεριλαμβανομένων των ενεργειών προετοιμασίας, κατάρτισης, διαχείρισης, ελέγχου, παρακολούθησης, αξιολόγησης, προβολής και επικοινωνίας, καθώς και της δημιουργίας και λειτουργίας του Εθνικού Δικτύου για την ΚΑΠ. Οι ενέργειες που αναφέρονται στην παρούσα μπορούν να αφορούν προηγούμενες περιόδους προγραμματισμού και επόμενες περιόδους του ΣΣ ΚΑΠ.

2. Οι ενέργειες τεχνικής βοήθειας συνίστανται, ιδίως, στην προμήθεια αγαθών και τη λήψη υπηρεσιών, την κάλυψη λειτουργικών δαπανών και δαπανών αμοιβών προσωπικού, καθώς και κάθε άλλη απαραίτητη δαπάνη που αποσκοπεί στην υλοποίηση του ΣΣ ΚΑΠ.

3. Η συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ επιστρέφεται ως χρηματοδότηση με ενιαίο συντελεστή στο πλαίσιο ενδιάμεσων πληρωμών, σύμφωνα με το άρθρο 32 του Οριζόντιου Κανονισμού ΚΑΠ. Ο εν λόγω ενιαίος συντελεστής αντιπροσωπεύει το ποσοστό των συνολικών δηλωθεισών δαπανών που ορίζεται στο ΣΣ ΚΑΠ για την τεχνική βοήθεια.

4. Η τεχνική βοήθεια με πρωτοβουλία των κρατών μελών δεν χρηματοδοτεί οργανισμούς πιστοποίησης που αναφέρονται στο άρθρο 12 του Οριζόντιου Κανονισμού ΚΑΠ.

Άρθρο 29

Τεκμηρίωση επιλέξιμων δαπανών και διαθεσιμότητα εγγράφων

1. Για τις επιχορηγήσεις που λαμβάνουν τις μορφές τις προβλεπόμενες στο άρθρο 3 παρ. 1 στοιχεία α) έως δ), οι επιλέξιμες δαπάνες που περιλαμβάνονται σε αίτηση πλη-

ρωμής για το ΕΓΤΑΑ τεκμηριώνονται από τα ακόλουθα έγγραφα που αποτελούν μέρος της διαδρομής ελέγχου:

i) Για τις επιχορηγήσεις που λαμβάνουν τη μορφή που προβλέπεται στο άρθρο 3 παρ. 1 στοιχείο α), τα τιμολόγια (ή έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας) και απόδειξη της καταβολής των σχετικών ποσών από τον δικαιούχο, καθώς και λογιστικά αρχεία του δικαιούχου σε σχέση με τις δαπάνες που δηλώνονται στην Επιτροπή. Ειδικότερα για τις επιχορηγήσεις που αφορούν τις παρεμβάσεις δημοσίων επενδύσεων οι επιλέξιμες δαπάνες δύναται να τεκμηριώνονται σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο υλοποίησής τους,

ii) για τις επιχορηγήσεις που λαμβάνουν τις μορφές που προβλέπονται στο άρθρο 3 παρ. 1 στοιχεία β), γ) και δ) και ανάλογα με την περίπτωση, έγγραφα που αιτιολογούν τη μέθοδο για τον καθορισμό των μοναδιαίων δαπανών, των κατ' αποκοπή ποσών και των ενιαίων συντελεστών, οι κατηγορίες δαπανών που αποτελούν τη βάση για τον υπολογισμό, έγγραφα που αποδεικνύουν τις δαπάνες που δηλώνονται στο πλαίσιο άλλων κατηγοριών, στις οποίες εφαρμόζεται ενιαίος συντελεστής, η ρητή συναίνεση από την ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ ή τον Ενδιάμεσο Φορέα για το σχέδιο προϋπολογισμού, αποδεικτικά έγγραφα σχετικά με τις ακαθάριστες δαπάνες απασχόλησης και σχετικά με τον υπολογισμό της ωριαίας αμοιβής, όταν χρησιμοποιούνται απλουστευμένες επιλογές κόστους βάσει των υφιστάμενων μεθόδων, αποδεικτικά έγγραφα που να επιβεβαιώνουν τη συμμόρφωση με παρόμοιους τύπους πράξεων, καθώς και με τα αποδεικτικά έγγραφα που απαιτούνται από την υφιστάμενη μέθοδο, εάν υπάρχουν.

Τα εξοφλημένα τιμολόγια ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας που αφορούν σε δαπάνες οι οποίες αποζημιώνονται με τις επιλογές απλοποιημένου κόστους του άρθρου 3 παρ. 1 στοιχεία β), γ), (δ) και τηρούνται στο λογιστικό σύστημα του δικαιούχου, δεν αποτελούν αντικείμενο ελέγχου από τα αρμόδια εθνικά και ευρωπαϊκά ελεγκτικά όργανα για την επαλήθευση/έλεγχο της επιλεξιμότητας των σχετικών δαπανών. Τα ως άνω αναφερόμενα έγγραφα είναι δυνατό να αποτελέσουν αντικείμενο ελέγχου στο πλαίσιο οριζόντιων θεματικών ελέγχων π.χ. κανόνων δημοσίων συμβάσεων. Οι δικαιούχοι υποχρεώνονται στην επίδειξη όλων των εγγράφων που σχετίζονται με την υλοποίηση των πράξεων που υλοποιήθηκαν κάνοντας χρήση των επιλογών απλοποιημένου κόστους στο βαθμό που δεν έχει παρέλθει η υποχρέωση τήρησης των σχετικών εγγράφων με βάση το εθνικό πλαίσιο.

2. Με την επιφύλαξη των κανόνων που διέπουν τις κρατικές ενισχύσεις, η ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ ή ο Ενδιάμεσος Φορέας διασφαλίζει ότι όλα τα δικαιολογητικά έγγραφα, τα οποία σχετίζονται με μια πράξη που στηρίζεται από το ΕΓΤΑΑ τηρούνται στο κατάλληλο επίπεδο για τουλάχιστον πενταετή περίοδο που αρχίζει από τις 31 Δεκεμβρίου του έτους κατά το οποίο πραγματοποιείται η τελευταία πληρωμή από τη διαχειριστική αρχή προς τον δικαιούχο.

Η χρονική περίοδος που αναφέρεται στο ανωτέρω εδάφιο διακόπτεται είτε στην περίπτωση δικαστικών διαδικασιών είτε κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής.

ΤΙΤΛΟΣ V ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΜΕΣΑ Άρθρο 30 Χρηματοδοτικά Μέσα

1. Το «χρηματοδοτικό μέσο» αποτελεί μορφή στήριξης που παρέχεται μέσω δομής, με ή χωρίς ταμείο χαρτοφυλακίου, διαμέσου της οποίας τα χρηματοδοτικά προϊόντα (επενδύσεις μετοχικού ή οιονεί μετοχικού κεφαλαίου, δάνεια, εγγυήσεις ή άλλες μορφές επενδύσεων), παρέχονται σε τελικούς αποδέκτες (νομικά ή φυσικά πρόσωπα που λαμβάνουν στήριξη από χρηματοδοτικό μέσο).

2. Η ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ ή ο Ενδιάμεσος Φορέας μπορεί να καταβάλλει συνεισφορά του ΣΣ ΚΑΠ στα χρηματοδοτικά μέσα που αναφέρονται στο άρθρο 58 του Κανονισμού. Οι παρεμβάσεις του ΣΣ ΚΑΠ για τις οποίες είναι επιλέξιμη η στήριξη με χρηματοδοτικά μέσα αναφέρονται στα άρθρα 73 έως 78 του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ. Η συνεισφορά του ΣΣ ΚΑΠ μπορεί να καταβάλλεται σε υφιστάμενα ή προσφάτως δημιουργηθέντα χρηματοδοτικά μέσα τα οποία συστήνονται σε εθνικό, περιφερειακό, διακρατικό ή διασυνοριακό επίπεδο και υλοποιούνται υπό την ευθύνη της διαχειριστικής αρχής, συμβάλλουν δε στην επίτευξη των ειδικών στόχων του ΣΣ ΚΑΠ.

3. Τα χρηματοδοτικά μέσα παρέχουν στήριξη στους τελικούς αποδέκτες μόνο για επενδύσεις τόσο σε υλικά όσο και σε άυλα περιουσιακά στοιχεία, καθώς και σε κεφάλαια κίνησης, οι οποίες αναμένεται να είναι οικονομικά βιώσιμες, όπως αυτό τεκμηριώνεται σε επιχειρηματικό σχέδιο ή σε ισοδύναμο έγγραφο, και δεν βρίσκουν επαρκή χρηματοδότηση από πηγές της αγοράς. Η στήριξη αυτή συμμορφώνεται με τους ισχύοντες κανόνες της Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις. Ειδικότερα, όσον αφορά το κεφάλαιο κίνησης, αυτό μπορεί να είναι επιλέξιμη δαπάνη δυνάμει των άρθρων 73 έως 78 του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ, εφόσον συμβάλλει στην επίτευξη ενός τουλάχιστον ειδικού στόχου σχετικού με τη συγκεκριμένη παρέμβαση του κάθε άρθρου. Η στήριξη για χρηματοδότηση αυτόνομου κεφαλαίου κίνησης μπορεί να παρέχεται χωρίς να υπόκειται στην απαίτηση ο τελικός αποδέκτης να λαμβάνει στήριξη για άλλες δαπάνες δυνάμει του ίδιου άρθρου. Για τις δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 42 ΣΛΕΕ, το συνολικό ποσό στήριξης για κεφάλαιο κίνησης που παρέχεται σε τελικό αποδέκτη δεν υπερβαίνει το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης των 200.000 € για οποιαδήποτε περίοδο τριών οικονομικών ετών. Επίσης, κατά παρέκκλιση από τα άρθρα 73 έως 78 του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ, τα ποσοστά στήριξης που καθορίζονται στα εν λόγω άρθρα δεν ισχύουν για τη χρηματοδότηση αυτόνομου κεφαλαίου κίνησης.

4. Η στήριξη αυτή παρέχεται μόνο για τα στοιχεία των επενδύσεων που δεν έχουν ολοκληρώσει το φυσικό αντικείμενό τους ή δεν έχουν υλοποιηθεί πλήρως κατά την ημερομηνία της αίτησης χρηματοδότησης του τελικού αποδέκτη.

5. Τα έγγραφα που αποτελούν υποχρεωτικά στοιχεία της διαδρομής ελέγχου είναι αυτά που προσδιορίζονται παρακάτω:

i. Έγγραφα για τη σύσταση του χρηματοδοτικού μέσου, όπως συμφωνίες χρηματοδότησης κ.λπ.,

ii. έγγραφα όπου προσδιορίζονται τα ποσά που συνεισφέρει το ΣΣ ΚΑΠ για κάθε ειδικό στόχο και παρέμβαση στο χρηματοδοτικό μέσο, οι επιλέξιμες δαπάνες στο πλαίσιο κάθε παρέμβασης καθώς και οι τόκοι και τα άλλα έσοδα που δημιουργούνται από τη στήριξη που παρέχει το ΕΓΤΑΑ και η επαναχρησιμοποίηση πόρων που αποδίδονται, σύμφωνα με τα άρθρα 60 και 62 του Κανονισμού,

iii. έγγραφα σχετικά με τη λειτουργία του χρηματοδοτικού μέσου, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν την παρακολούθηση, την υποβολή εκθέσεων και τις επαληθεύσεις,

iv. έγγραφα σχετικά με τις εξόδους των συνεισφορών του ΣΣ ΚΑΠ και την εκκαθάριση του χρηματοδοτικού μέσου,

v. έγγραφα σχετικά με τις δαπάνες και τις αμοιβές διαχείρισης,

vi. αιτήσεις, ή ισοδύναμα έγγραφα, που υποβάλλουν οι τελικοί αποδέκτες μαζί με σχετικά δικαιολογητικά, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρηματικών σχεδίων και, κατά περίπτωση, προηγούμενων ετήσιων λογαριασμών,

vii. κατάλογοι σημείων ελέγχου και εκθέσεις των φορέων υλοποίησης του χρηματοδοτικού μέσου,

viii. δηλώσεις που υποβάλλονται σε σχέση με ενισχύσεις ή σσονος σημασίας,

ix. συμφωνίες που έχουν υπογραφεί σε σχέση με τη στήριξη που παρέχεται από το χρηματοδοτικό μέσο, για μετοχικό κεφάλαιο, δάνεια, εγγυήσεις ή άλλες μορφές επενδύσεων που παρέχονται στους τελικούς αποδέκτες,

x. στοιχεία που αποδεικνύουν ότι η στήριξη που παρέχεται από το χρηματοδοτικό μέσο πρόκειται να χρησιμοποιηθεί για τον σκοπό για τον οποίο προορίζεται,

xi. αρχεία των χρηματοοικονομικών ροών μεταξύ της διαχειριστικής αρχής και του χρηματοδοτικού μέσου, και στο πλαίσιο του χρηματοδοτικού μέσου σε όλα τα επίπεδα, έως τους τελικούς αποδέκτες, και, για τις εγγυήσεις, απόδειξη ότι τα υποκείμενα δάνεια έχουν εκταμιευθεί,

xii. χωριστά αρχεία ή λογιστικοί κωδικοί για συνεισφορά της παρέμβασης που έχει καταβληθεί ή εγγύηση που έχει δεσμευθεί από το χρηματοδοτικό μέσο προς όφελος του τελικού αποδέκτη.

Άρθρο 31

Συνδυασμένη στήριξη

1. Η στήριξη που παρέχεται στους τελικούς αποδέκτες μπορεί να συνδυάζεται με στήριξη από οποιοδήποτε Ταμείο του Κανονισμού ή άλλο μέσο της Ένωσης, εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά στο θεσμικό πλαίσιο των χρηματοδοτικών μέσων του ΕΓΤΑΑ (ΣΣ ΚΑΠ, συμφωνίες χρηματοδότησης, υπουργικές αποφάσεις κ.λπ.), και μπορεί να καλύπτει την ίδια δαπάνη. Στην περίπτωση αυτή, η στήριξη του ΕΓΤΑΑ στο πλαίσιο του χρηματοδοτικού μέσου, η οποία αποτελεί μέρος πράξης χρηματοδοτικού μέσου, δεν δηλώνεται στην Επιτροπή για στήριξη υπό άλλη μορφή, άλλο Ταμείο του Κανονισμού ή άλλο μέσο της Ένωσης.

2. Τα χρηματοδοτικά μέσα που προβλέπονται στο ΣΣ ΚΑΠ μπορούν να συνδυαστούν με στήριξη υπό μορφή επιχορηγήσεων σε μία ενιαία πράξη χρηματοδοτικού

μέσου, υπό την προϋπόθεση ότι η στήριξη υπό μορφή επιχορηγήσεων πρέπει:

α) Να συνδέεται άμεσα με το χρηματοδοτικό μέσο και να είναι απαραίτητη γι' αυτό και

β) να μην υπερβαίνει την αξία των επενδύσεων που στηρίζονται από το χρηματοδοτικό προϊόν.

Τα α) και β) ανωτέρω εκτιμώνται στο επίπεδο της πράξης και όχι σε κάθε μία επένδυση ξεχωριστά.

Επιπλέον:

i) Οι όροι και οι προϋποθέσεις των συνεισφορών του προγράμματος (υπό μορφή επιχορηγήσεων και υπό μορφή χρηματοδοτικού μέσου) στην ενιαία πράξη καθορίζονται σε μία ενιαία συμφωνία χρηματοδότησης, η οποία περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία που ορίζονται στο παράρτημα Χ του Κανονισμού,

ii) και οι δύο διακριτές μορφές στήριξης παρέχονται από τον φορέα υλοποίησης του χρηματοδοτικού μέσου.

Ειδικότερα, ο φορέας που υλοποιεί το χρηματοδοτικό μέσο αναμένεται να διαχειρίζεται το χρηματοδοτικό μέσο, να χορηγεί την επιχορήγηση και να διαθέτει τη συνδυασμένη χρηματοδότηση. Ως φορέας υλοποίησης χρηματοδοτικού μέσου νοείται (i) ο φορέας που εκτελεί καθήκοντα ταμείου χαρτοφυλακίου και (ii) ο φορέας που εκτελεί καθήκοντα ειδικού ταμείου. Συνεπώς, είναι δυνατό, ο φορέας που εκτελεί καθήκοντα ειδικού ταμείου να διαχειρίζεται το χρηματοδοτικό προϊόν και ο φορέας που εκτελεί καθήκοντα ταμείου χαρτοφυλακίου να είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση της επιχορήγησης.

iii) οι κανόνες που ισχύουν για τα χρηματοδοτικά μέσα ισχύουν στην ενιαία πράξη χρηματοδοτικού μέσου, δηλαδή εφαρμόζεται ένα σύνολο κανόνων (του χρηματοδοτικού μέσου) και στις δύο μορφές στήριξης (του χρηματοδοτικού προϊόντος και της επιχορήγησης). Αυτό σημαίνει, μεταξύ άλλων, ότι:

- Η επιχορήγηση δεν θα αποτελεί μια ξεχωριστή πράξη *per se*, αλλά μέρος της πράξης του χρηματοδοτικού μέσου,

- η τεκμηρίωση των επιλέξιμων δαπανών ακολουθεί τους κανόνες των χρηματοδοτικών μέσων,

- οι δαπάνες και οι αμοιβές διαχείρισης υπολογίζονται με βάση το άθροισμα των ποσών του χρηματοοικονομικού μέσου και της επιχορήγησης,

- οι πληρωμές, η υποβολή εκθέσεων και ο έλεγχος ακολουθούν τους κανόνες του χρηματοοικονομικού μέσου.

3. Στην περίπτωση συνδυασμένης στήριξης δυνάμει των παρ. 1 και 2, τηρούνται ξεχωριστά αρχεία για κάθε πηγή στήριξης.

4. Το άθροισμα όλων των μορφών συνδυασμένης στήριξης δεν υπερβαίνει το συνολικό ποσό της συγκεκριμένης δαπάνης. Οι επιχορηγήσεις δεν χρησιμοποιούνται για εξόφληση στήριξης που ελήφθη από χρηματοδοτικά μέσα. Τα χρηματοδοτικά μέσα δεν χρησιμοποιούνται για την προχρηματοδότηση επιχορηγήσεων.

Άρθρο 32

Επιλεξιμότητα δαπανών

1. Οι επιλέξιμες δαπάνες ενός χρηματοδοτικού μέσου είναι το συνολικό ποσό της επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης που καταβλήθηκε εξαιρούμενης της πρόσθετης εθνι-

κής χρηματοδότησης όπως αναφέρεται στο άρθρο 115 παρ. 5 του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ, ή, στην περίπτωση των εγγυήσεων, που δεσμεύθηκε για συμβάσεις εγγυήσεων, από το χρηματοδοτικό μέσο εντός της περιόδου επιλεξιμότητας. Το εν λόγω ποσό αντιστοιχεί:

α) Σε ενισχύσεις προς τους τελικούς αποδέκτες, στην περίπτωση δανείων, επενδύσεων μετοχικού και οιονεί μετοχικού κεφαλαίου,

β) σε πόρους που προβλέφθηκαν για συμβάσεις εγγυήσεων, ανεξαρτήτως αν είναι εκκρεμείς ή έχουν λήξει, για τη χρηματοδότηση πιθανών καταπτώσεων εγγυήσεων για ζημιές, που υπολογίζονται με βάση συντελεστή πολλαπλασιαστικού αποτελέσματος ο οποίος ορίζεται για τα αντίστοιχα υποκείμενα εκταμιευμένα νέα δάνεια, επενδύσεις μετοχικού ή οιονεί μετοχικού κεφαλαίου σε τελικούς αποδέκτες.

- Ως «πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα» ορίζεται το ποσό της επένδυσης από επιλέξιμους τελικούς αποδέκτες διαιρούμενο διά του ποσού της συνεισφοράς της Ένωσης.

- Εάν η οντότητα που επωφελείται από τις εγγυήσεις δεν έχει εκταμιεύσει το προβλεπόμενο ποσό νέων δανείων, επενδύσεων μετοχικού ή οιονεί μετοχικού κεφαλαίου στους τελικούς αποδέκτες σύμφωνα με τον συντελεστή πολλαπλασιαστικού αποτελέσματος, οι επιλέξιμες δαπάνες μειώνονται αναλογικά. Ο συντελεστής πολλαπλασιαστικού αποτελέσματος μπορεί να αναθεωρηθεί, εάν αυτό δικαιολογείται από μεταγενέστερες αλλαγές στις συνθήκες της αγοράς. Η αναθεώρηση αυτή δεν έχει αναδρομική ισχύ,

γ) ενισχύσεις στους τελικούς αποδέκτες ή προς όφελος αυτών, όταν τα χρηματοδοτικά μέσα συνδυάζονται με άλλη συνεισφορά της Ένωσης σε ενιαία πράξη χρηματοδοτικού μέσου σύμφωνα με το άρθρο 31 παρ. 2 ανωτέρω,

δ) πληρωμές αμοιβών διαχείρισης και επιστροφές δαπανών διαχείρισης που πραγματοποιήθηκαν από τους φορείς υλοποίησης του χρηματοδοτικού μέσου, όπου:

- «αμοιβές διαχείρισης» είναι η αμοιβή για παροχή υπηρεσιών, η οποία καθορίζεται στη συμφωνία χρηματοδότησης. Οι αμοιβές διαχείρισης καθορίζονται βάσει επιδόσεων,

- «δαπάνες διαχείρισης» είναι άμεσες ή έμμεσες δαπάνες που επιστρέφονται βάσει δικαιολογητικών των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν κατά την υλοποίηση των χρηματοδοτικών μέσων.

Όταν οι φορείς υλοποίησης ενός ταμείου χαρτοφυλακίου επιλέγονται μέσω απευθείας ανάθεσης σύμφωνα με το άρθρο 59 παρ. 3 του Κανονισμού, το ποσό των δαπανών και αμοιβών διαχείρισης που καταβάλλεται στους εν λόγω φορείς, το οποίο μπορεί να δηλωθεί ως επιλέξιμη δαπάνη, υπόκειται σε ανώτατο όριο:

- 5% του συνολικού ποσού των συνεισφορών προγράμματος που έχει καταβληθεί στους τελικούς αποδέκτες ως δάνεια ή έχει δεσμευθεί για συμβάσεις εγγυήσεων και

- 7% του συνολικού ποσού των συνεισφορών προγράμματος που έχει καταβληθεί στους τελικούς αποδέκτες ως επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου ή οιονεί μετοχικού κεφαλαίου.

Όταν οι φορείς υλοποίησης ενός ειδικού ταμείου επιλέγονται μέσω απευθείας ανάθεσης σύμφωνα με το άρθρο 59 παρ. 3 του Κανονισμού, το ποσό των δαπανών και αμοιβών διαχείρισης που καταβάλλεται στους εν λόγω φορείς, το οποίο μπορεί να δηλωθεί ως επιλέξιμη δαπάνη, υπόκειται σε ανώτατο όριο:

- 7% του συνολικού ποσού των συνεισφορών προγράμματος που έχει καταβληθεί στους τελικούς δικαιούχους ως δάνεια ή έχει δεσμευθεί για συμβάσεις εγγυήσεων και

- 15% του συνολικού ποσού των συνεισφορών προγράμματος που έχει καταβληθεί στους τελικούς αποδέκτες ως επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου ή οιονεί μετοχικού κεφαλαίου.

Όταν οι φορείς υλοποίησης ενός ταμείου χαρτοφυλακίου ή ειδικών ταμείων ή και των δύο, επιλέγονται μέσω ανταγωνιστικής διαδικασίας σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο, το ποσό των δαπανών και αμοιβών διαχείρισης καθορίζεται στη συμφωνία χρηματοδότησης και αντικατοπτρίζει το αποτέλεσμα ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών.

2. Όταν ένα χρηματοδοτικό μέσο υλοποιείται σε διαδοχικές προγραμματικές περιόδους, μπορεί να παρέχεται στήριξη προς τους τελικούς αποδέκτες ή προς όφελος αυτών, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών και αμοιβών διαχείρισης, βάσει συμφωνιών που συνάφθηκαν κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο, υπό την προϋπόθεση ότι η στήριξη αυτή συμμορφώνεται με τους κανόνες επιλεξιμότητας της επόμενης προγραμματικής περιόδου. Στις περιπτώσεις αυτές, η επιλεξιμότητα των δαπανών που υποβάλλονται σε αιτήσεις πληρωμής καθορίζεται σύμφωνα με τους κανόνες της αντίστοιχης προγραμματικής περιόδου.

3. Αν τα τέλη διακανονισμού, ή μέρος τους, επιβαρύνουν τους τελικούς αποδέκτες, δεν δηλώνονται ως επιλέξιμες δαπάνες.

4. Οι επιλέξιμες δαπάνες που δηλώνονται σύμφωνα με την παρ. 1 δεν υπερβαίνουν το άθροισμα του συνολικού ποσού της στήριξης από το ΕΓΤΑΑ που καταβάλλεται για τους σκοπούς της εν λόγω παραγράφου και της αντίστοιχης εθνικής συγχρηματοδότησης.

5. Η επιλεξιμότητα του ΦΠΑ των επενδύσεων που πραγματοποιούνται από τελικούς αποδέκτες, στο πλαίσιο χρηματοδοτικών μέσων, καθορίζεται στις διατάξεις του άρθρου 19 παρ. 2.

6. Η δαπάνη για αγορά γης, στο πλαίσιο χρηματοδοτικών μέσων, καθορίζεται στο άρθρο 5 παρ. 1 σημείο γ' καθώς και στο άρθρο 14 παρ. 1 σημείο γ'.

Άρθρο 33

Τόκοι και άλλα έσοδα που δημιουργούνται από τη στήριξη που παρέχει το ΕΓΤΑΑ σε χρηματοδοτικά μέσα

1. Οι τόκοι και τα άλλα έσοδα που αποδίδονται στη στήριξη από το ΕΓΤΑΑ και καταβάλλονται σε χρηματοδοτικά μέσα χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο του ίδιου στόχου ή των ίδιων στόχων, όπως η αρχική στήριξη από το ΕΓΤΑΑ, συμπεριλαμβανομένων των πληρωμών για τις αμοιβές διαχείρισης και της αποζημίωσης των δαπανών

διαχείρισης που πραγματοποιήθηκαν από τους φορείς υλοποίησης του χρηματοδοτικού μέσου, είτε εντός του ίδιου χρηματοδοτικού μέσου, είτε, μετά την εκκαθάριση του χρηματοδοτικού μέσου, σε άλλα χρηματοδοτικά μέσα ή άλλες μορφές στήριξης για περαιτέρω επενδύσεις σε τελικούς αποδέκτες, έως τη λήξη της περιόδου επιλεξιμότητας.

2. Οι τόκοι και τα άλλα έσοδα που αναφέρονται στην παρ. 1 και δεν χρησιμοποιούνται σύμφωνα με αυτήν, αφαιρούνται από τους λογαριασμούς που υποβάλλονται για την τελική λογιστική χρήση.

Άρθρο 34

Επαναχρησιμοποίηση πόρων

1. Οι πόροι που επιστρέφονται, πριν από το τέλος της περιόδου επιλεξιμότητας, στα χρηματοδοτικά μέσα από επενδύσεις σε τελικούς αποδέκτες ή από την αποδέσμευση πόρων που είχαν δεσμευθεί για συμβάσεις εγγυήσεων, συμπεριλαμβανομένων των αποπληρωμών κεφαλαίου και κάθε είδους παραγόμενων εσόδων που αποδίδονται στη στήριξη από το ΕΓΤΑΑ, επαναχρησιμοποιούνται στο ίδιο χρηματοδοτικό μέσο ή σε άλλα χρηματοδοτικά μέσα για περαιτέρω επενδύσεις σε τελικούς αποδέκτες, για την κάλυψη των ζημιών στο ονομαστικό ύψος της συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ στο χρηματοδοτικό μέσο που οφείλονται σε αρνητικό επιτόκιο, αν τέτοιες

ζημιές προκύπτουν παρά την ενεργό διαχείριση των ταμειακών διαθεσίμων, ή για τυχόν δαπάνες και αμοιβές διαχείρισης που συνδέονται με τις εν λόγω περαιτέρω επενδύσεις, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

2. Οι πόροι που αναφέρονται στην παρ. 1 και επιστρέφονται στα χρηματοδοτικά μέσα κατά τη διάρκεια περιόδου τουλάχιστον 8 ετών μετά τη λήξη της περιόδου επιλεξιμότητας, επαναχρησιμοποιούνται σύμφωνα με τους ειδικούς στόχους του ΣΣ ΚΑΠ, είτε εντός του ίδιου χρηματοδοτικού μέσου είτε, μετά την έξοδο των πόρων αυτών από το χρηματοδοτικό μέσο, σε άλλα χρηματοδοτικά μέσα ή σε άλλες μορφές στήριξης.

ΤΙΤΛΟΣ VI

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 35

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς της παρούσας απόφασης αρχίζει από την ημερομηνία δημοσίευσής της.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 18 Δεκεμβρίου 2023

Ο Υφυπουργός

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΤΑΜΕΝΙΤΗΣ